

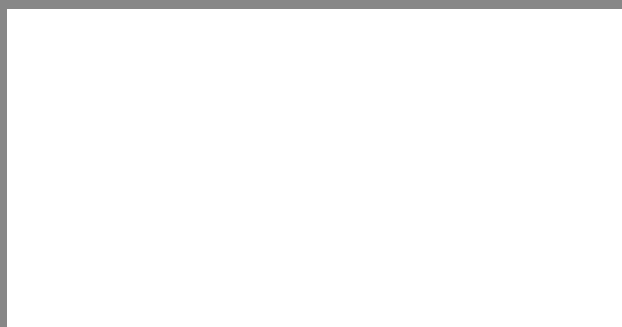
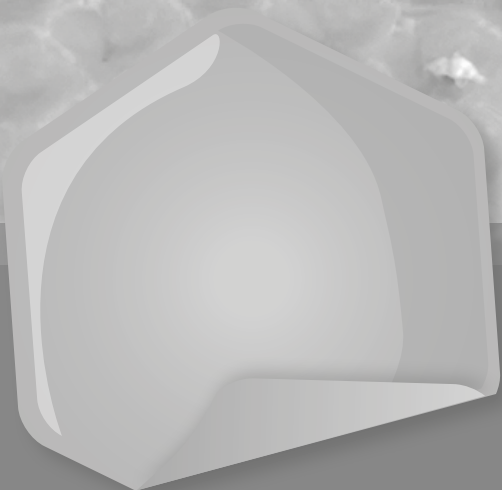

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXVI • 10/2024

Anton Žnideršič
1874–1947

Seznam terenskih svetovalcev Javne svetovalne službe v čebelarstvu po Sloveniji

Okoliš	Priimek	Ime	Stik	Občine
Gorenjski	Markič	Janez	030/604 028 031/365 021	Kamnik, Komenda, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Trzin, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Kranj, Naklo, Preddivor, Šenčur, Žiri
	Pintar	Tomaž	030/604 046 041/602 540	Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska Gora, Radovljica, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žirovnica
Celjski	Jernej	Andrej	030/604 064	Bistrica ob Sotli, Dobje, Kozje, Podčetrtek, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Store
	Babnik	Peter	030/604 060 041/211 295	Celje, Dobrna, Laško, Slovenske Konjice, Tabor, Vitanje, Vojnik, Zreče, Žalec
	Podrižnik	Franc	030/604 068	Braslovče, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Solčava, Šmartno ob Paki, Šoštanj, Velenje, Vransko, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje
Podravske	Čuš	Martin	030/604 071	Cerkvenjak, Cirkulane, Destnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Makole, Markovci, Ormož, Podlehnik, Ptuj, Središče ob Dravi, Starše, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale
	Kitak	Stanislav	030/604 075 041/864 166	Benedikt, Duplek, Hoče - Slivnica, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače - Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij, Šentilj
Ljubljanski	Borštnik	Brane	030/604 002 031/336 905	Dobropole, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Škofljica, Velike Lašče, Vodice, Sodražica, Ribnica, Loški Potok
	Marinko	Roman	030/604 008	Borovnica, Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Domžale, Horjul, Ljubljana, Log - Dragomer, Logatec, Vrhnika
Primorski	Adrijan	Seljak	041/728 469 030/360 900	Bovec, Cerklje, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin, Nova Gorica, Brda, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Ajdovščina, Idrija, Vipava, Komen
Obalno-kraški	Babič	Klavdijo	030/604 036	Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Koper, Piran, Sežana
Obalno-kraški, notranjski	Anzeljc	Rajko	030/604 041	Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Bloke, Cerklje, Postojna, Bloke
Dolenjski, posavski	Sajtl	Vinko	030/604 053	Dolenjske Toplice, Mirna, Mirna Peč, Novo mesto, Straža, Trebnje, Žužemberk, Litija, Šmartno pri Litiji, Mokronog - Trebelno, Šentjernej, Šentupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Sevnica
Pomurski	Madjar	Jakob	041/720 481 041/598 356	Apače, Cankova, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Križevci, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Šalovci, Tišina
	Tratnjek	Franc	030/604 084 041/606 013	Beltinci, Črenšovci, Dobrovnik, Lendava, Ljutomer, Odranci, Razkrižje, Turnišče, Velika Polana, Veržej
Koroški	Goričan	Janko	030/604 085 041/332 698	Dravograd, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica
	Praper	Pavel	030/604 087	Črna na Koroškem, Mežica, Mislinja, Prevalje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec
Belokranjski	Milinkovič	Dušan	030/604 090	Črnomelj, Kočevje, Kostel, Metlika, Osilnica, Semič

Podatki za stik Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta:

Enota Murska Sobota, Noršinska cesta 35, 9000 Murska Sobota: Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med., 02/534 82 18, 031/622 730, mateja.ratiznojnik@vf.uni-lj.si.

Enota Maribor, Karantanska ulica 37, 2000 Maribor: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., 02/228 37 38, 041/645 792, vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

Ljubljana, Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana: dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med., 01/477 93 71, 041/650 158, lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si, Barbara Hočevar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/706 449, barbara.hocevar@vf.uni-lj.si, Rene Rus, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/466 215, rene.rus@vf.uni-lj.si, in Monika Kozar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 040/252 781, monika.kozar@vf.uni-lj.si.

Enota Celje, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Jurič, dr. vet. med., 03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si.

Enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., 07/332 51 17, 041/649 495, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica (pisarna Koper), Ulica 15. maja 17, 6000 Koper: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., 05/936 67 70, 041/645 763, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., 05/338 37 00, 041/740 805, ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

Enota Kranj, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., 04/277 06 20, 041/645 769, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si.

Akcijska ponudba

Na Čebelarški zvezi Slovenije imamo v akcijski ponudbi spodnje artikle. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01 729 61 00 ali na e-naslovu: ines.zunic@czs.si. Akcijska ponudba velja za člane ČZS.

Za naročene artikle v primeru pošiljanja po pošti zaračunamo poštnino!

Knjižica Zdravnik svetuje
0,60 EUR – 15 % = 0,51 EUR

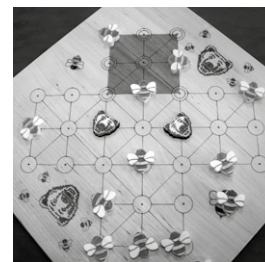
Telovnik 35,20 EUR
– 10 % = 31,70 EUR

Knjiga Najboljši poklic čebelar
14,90 EUR – 10 % = 13,41 EUR

Skodelica 7,00 EUR
– 10 % = 6,30 EUR

Lesena igra Čebelica
33,55 EUR – 10 % = 30,20 EUR

O kupovanju in prodaji medu drugega čebelarja si lahko preberemo članek na strani 278 z naslovom: Kupljeni med drugega čebelarja je moja odgovornost.

Mali oglasi

PRODAM

Med, akacijev, cvetlični, lipov in ajdov. Možna dostava na dom, 041 784 775.

Med, cvetlični, akacijev in kostanjev. Okolica Škocjana, 031 882 295.

Med, cvetlični in akacijev, v sodih ali kozarcih. Okolica Rogaške, 051 303 362.

Med, cvetlični, kostanjev in akacijev, med v rinfuzi. Novo mesto, 040 130 317.

Med, akacijev, cvetlični in kostanjev, lastne pridelave. Možnost dostave v Ljubljano. Murska Sobota, 041 252 695.

Med, lipov, gozdni in kostanjev. Okolica Novega mesta, 041 703 051.

Med, kostanjev. Posavje, 070 862 544.

Med, cvetlični (prevladuje divja češnja), akacijev in kostanjev, v kozarcih ali rinfuzi. Prekmurje, možna dostava do Ljubljane, 041 340 408.

Med, cvetlični, akacijev in kostanjev. Možna dostava po celi Sloveniji! Novo mesto, 041 385 620.

Med, letošnji, akacijev, kostanjev in cvetlični. V rinfuzi ali kozarcih. Brežice ali Ljubljana. Dostava po dogovoru, 031 699 864.

Med, cvetlični, akacijev, gozdni, kostanjev in lipov, ter matični mleček. Ptujška Gora, 041 587 573.

Cvetni prah ter akacijev, cvetlični, lipov, kostanjev in gozdni med. Okolica Logatca, 051 621 365.

Čebelje družine v AŽ-panjih, 10 in 9S (22 panjev). 041 577 246.

Med, gozdni, kostanjev in lipov med, v kozarcih ali v rinfuzi. Možna dostava v Novo mesto ali Ljubljano. Bela krajina, 031 553 293.

Čebelje družine na AŽ-satju z letošnjimi maticami. Srednja vas, 041 329 435.

Čebelje družine na 7S AŽ-satih. Prevzem čebel v začetku aprila 2025. Lahko pa ostanejo v Goriških brdih na akacijevi paši. 041 704 233.

Čebelje družine v Grajševih panjih in vso čebelarstvo opremo. Dolsko, 040 345 445.

AŽ-panje 5 in 7S, nove. Okolica Velenja, 031 776 075.

Panje, različne, osmukalnice, inkubator ter naprave za točenje, odkrivanje, ometanje, krmljenje, mešanje raztopine itd. Moravske Toplice, 041 661 576.

Čebeljak, nov z 12 panji 10S in 6 panji 5S. Prodajam tudi delujočo spletno trgovino. Selo pri Ihanu, 040 828 384.

Parni topilnik, inoks, izoliran, za 80 AŽ-satov, AŽ-satnice ter zamrzovalni skrinji za shranjevanje satja. 350 l, 2 kosa. Domžale, 041 980 224.

Grelec za med, malo rabljen, spiralni s termostatom. Koroška, 031 408 155.

Prevozno enoto, novo, za 10 AŽ-panjev, z novimi 10S panji, letos naseljenimi čebeljimi družinami, pripravljene na zimo (nakrmljene in očiščene varoj). Dvor pri Žužemberku, 041 377 919.

MENJAM

Med, akacijev in globoko zamrznjen cvetni prah menjam za druge vrste medu, 041 822 366.

Ekološka svečka

Živimo v obdobju, kjer je skrb za okolje
izjemno pomembna,
hkrati pa smo soočeni z omejenim časom,
ki ga lahko namenimo obiskom grobov svojih ljubljanih,
ki niso več med nami.

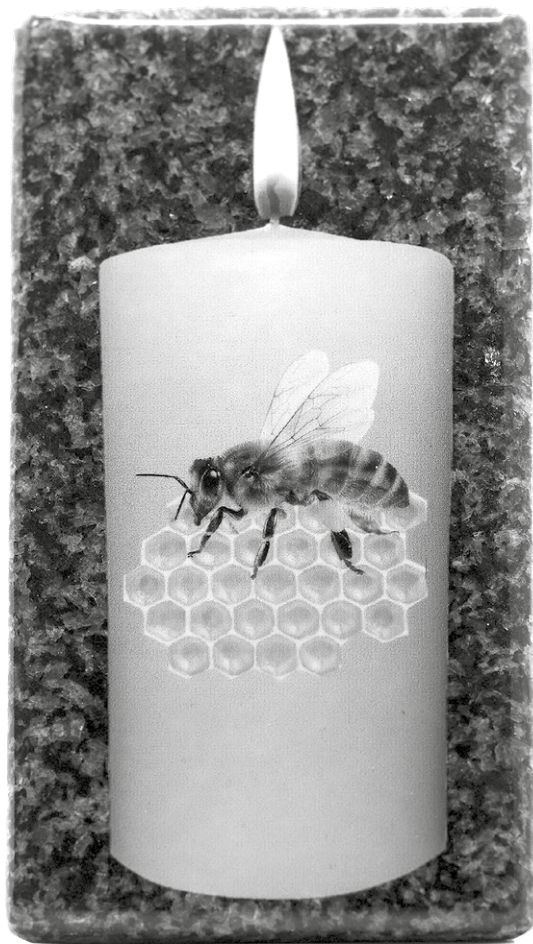
Poleg svoje večnosti in ekološke narave,
ima naša sveča še tretjo
prednost – vsaka izmed njih nosi simbol,
ki ga je vaš bližnji oboževal.

To je lahko: verski simbol, glasbeni simbol,
podoba rastline, živali, predmeta, itd.

Z izbiro naše kamnite sveče ne le,
da podpirate trajnostno
in ekološko življenje, temveč tudi
ohranjate spomin na svoje najdražje.

Cena svečke z DDV je 29,99 €

V primeru pošiljanja po pošti zaračunamo poštnino!

Čebelarstva zveza Slovenije nadgrajuje člansko izkaznico ugodnosti

Vsi člani Čebelarstva zveze Slovenije boste s člansko izkaznico v prihodnje deležni še več ugodnosti pri raznih ponudnikih blaga in storitev.

Ugodnosti za člane omogočajo:

- Anton Ciglič, s. p.,
- Apartmaji Isabella Kustiči (otok Pag),
- Apartmaji Stanka Komparak (otok Korčula),
- BeeConn tehtnice,
- Belokranjski hram, d. o. o.,
- Camp Omišalj (otok Krk),
- Camp Straško (otok Pag),
- Čebelarški center Maribor, Jana Pušnik Pokrivač, s. p.,
- Čebelarstvo Pislak Bali,
- Čebelarstvo Vogrinčič,
- Čebelji raj Noč,
- Kmetijska zadruga Šaleška dolina, z. o. o.,
- Eldema elektronika, Srečko Lavrič, s. p.,
- Kipgo, d. o. o.,
- Kokos Agency, d. o. o.,

- Liburnia Riviera Hotels (Opatija),
- Majskaj, d. o. o.,
- Marjan Dolinšek, s. p.,
- Medium, d. o. o.,
- Muzeji radovljiske občine,
- Peter Potočnik, s. p.,
- PC Doktor, Luka Dobovičnik, s. p.,
- Prva osebna zavarovalnica, d. d.,
- Primož Rože s. p.,
- Sabina Pirš, s. p., Gostišče pri čebelici,
- Slovenia Eco Resort,
- Šport hotel Pokljuka,
- Štefan Šemen, s. p.,
- Terme Snovik,
- Trajnice Golob Klančič,
- Turistično čebelarstvo Pavlovič,
- cenejša samoplačniška usposabljanja ČZS in 10-% popust na trgovsko blago.

%

Vsi ponudniki blaga in storitev so objavljeni na naši spletni strani, kjer je opisana tudi oblika ugodnosti: www.czs.si/content/X9. V Slovenskem čebelarju bomo mesečno dopolnjevali seznam ponudnikov storitev ugodnosti.

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXVI • 10/2024

Anton Žnideršič
1874–1947

Kupljeni med
drugega čebelarja
je moja
odgovornost

- Antioksidativna učinkovitost medu slovenskega porekla v letu 2024
- Zazimljenje čebel na Gorenjskem in Primorskem
- Povečana možnost opažanja gnezd azijskega sršena v jesenskem času

Okusite pravega

**Vključite se v evropske
sheme kakovosti in
zaščitite svoj med.**

Financirala Evropska unija. Vendar so izražena stališča in mnenja zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja. Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti organ, ki dodeli sredstva.

Drage čebelarke, dragi čebelarji!

V septembru nas je presenetil hiter vremenski preobrat in pravzaprav smo iz poletja stopili v zimi podobna jutra.

Pred časom mi je prišlo na uho, da je zdaj najboljši, kar lahko čebelar naredi, to, da čebele pusti pri miru. Porodilo se mi je vprašanje, če je to sploh možno, saj nas vedno skrbi, če bodo naše čebele uspešno preživele zimo. Poleg tega pa dobra zazimatev pomeni dobro zasnovo za naslednjo sezono. Skušnjava, da bi gledali v panje, je velika, predvsem nas pogosto lahko zadržijo prsti, da bi preverili, koliko hrane še imajo. Če bo oktober topel, lahko še vedno svoje družine dokrmimo, in če zaznamo varoje, jih še zatiramo.

V jesensko-zimskem času lahko svojo nenehno skrb za čebele preusmerimo tudi v izobraževanja in branje čebelarske literature. Prav tako se lahko udeležimo različnih seminarjev, strokovnih ekskurzij, predavanj svetovalcev specialistov JSSČ, strokovnih razprav, dogodkov ČZS in dogodkov promocije višje kakovostnega medu in čebeljih pridelkov.

To je tudi čas, ko lahko svoje pridelke prijavimo na senzorična ocenjevanja medu. Premislimo in načrtujemo lahko nove tržne strategije prodaje medu, ki smo ga pridelali. To lahko storimo

na področju iskanja novih prodajnih kanalov, s krepitevijo prepoznavnosti ali pa dodelavo vizualne podobe končnega izdelka, ki ga ponujamo potrošniku. V primeru, da je naš med ocenjen kot visokokakovosten, lahko tudi to izkoristimo kot tržno priložnost.

O pozitivnih vsebnostih v svojem medu si v tej številki lahko preberemo članek z naslovom Antioksidativna učinkovitost medu slovenskega porekla v letu 2024. Prav tako lahko preberemo zanimiv članek o razlikah v zazimljenju čebel v dveh različnih regijah Slovenije.

Takšni regijsko primerjalni članki so zelo dobrodošli, saj se pri čebelarskih praksah ves čas spoprijemamo s stališčem, da praks ne moremo kar poenotiti. Slovenija je geografsko in podnebno zelo raznovrstna, to pa pomeni veliko razliko v odstopanju doprinosov na tehtnicah in v različnih praksah v mesecu glede na lokacije čebelnjakov.

Za konec velja poudariti, da je prav ta nenehna skrb čebelark in čebelarjev gonilo slovenskega čebelarstva. Čebelar nikoli ne počiva in vsak trenutek izkoristi za boljše pogoje svojega in čebelarstva nasploh!

Mara Golob Meserko

KAZALO

UVODNIK

Mara Golob Meserko 261

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Urška Ratajc: Antioksidativna učinkovitost medu slovenskega
porekla v letu 2024 264

Mitja Smrdel: Zazimljenje čebel na Gorenjskem in Primorskem 266

DELO ČEBELARJA

Tomaž Granda: Čebelarjeva opravila v oktobru 268

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Brane Borštnik: Kako očistiti okence AŽ-panja 269

Vlado Auguštin: Zimsko zatiranje varoj 270

NOVICE IZ SVETA

Vladimir Fajdiga: Podnebne spremembe in globalizacija
v prid širjenju tujerodnih vrst čebel 270

APIMONDIA

Peter Kozmus: Apimondia organizirala drugi simpozij v 2024 271

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Simon Golob: Najboljše tehnološke rešitve v čebelarstvu
v letu 2024 (I. del) 272

Živa Hanc: Povečana možnost opažanja gnezd azijskega sršena
v jesenskem času—poziv k spremljanju in javljanju opažanj
invazivne tujerodne vrste 274

OBVESTILA ČZS

Simon Golob: Pozor—letos novosti pri sporočanju števila
čebeljih družin! 277

Urška Ratajc, Ana Janžekovič in Tina Žerovnik: Kupljeni med
drugega čebelarja je moja odgovornost 278

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV 287

ČEBELARSKI KROŽEK SE PREDSTAVI 288

V SPOMIN 290

OGLASI 291

Glasilo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko
čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško
in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstva zveza
Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

VPISANO JE V RAZVID MEDIJEV, KI GA VODI MINISTRSTVO
ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT RS, POD
ZAPOREDNO ŠTEVILKO 585.

Tel.: 01 729 61 00, faks: 01 729 61 32, info@czs.si,
www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727,
matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV:
SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredništvo: 01 729 61 14, 030 604 660,
mara.golobmeserko@czs.si,
www.czs.si/slovenskicebelar.php

Uredniški odbor: Janez Prešern, Erik Luznar,
Marija Sivec, Brane Borštnik, Simon Golob,
Mira Jenko Rogelj, Mara Golob Meserko

Urednica: Mara Golob Meserko

Lektorica: Mojca Pipan

Oddaja prispevkov: Članki do petega, obvestila,
reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

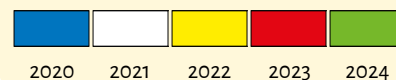
Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izrazje
v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem.
Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva.
Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov.
Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno
objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu
Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Priprava za tisk in tisk: Para, d. o. o., Celestinova
ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s
certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z
gozdovi). Naklada: 7440. Tiskano: 24. 9. 2024.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana
iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Srebrno priznanje na
natečaju čebelarke fotografije ČZS 2024.
Foto: Ksenija Dremelj, Slovenija.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKO ZVEZE SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06,
040/436 512, nocb@czs.si

Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10,
040/436 515, lidija.senic@czs.si

Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja
PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si

Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Bozovičar,
opazovalec in napovedovalec čebeljih paš: 01/729 61 31,
041/644 217, ales.bozovicar@czs.si,

avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20,
https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=

Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:
Vlado Auguštin: 01/729 61 12, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si

Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si

Svetovalci specialisti za ekonomiko:

Tina Žerovnik: 01/729 61 04, 040/436 513, tina.zerovnik@czs.si,
Mojca Pibernik: 01/729 61 12, 040/436 518,
mojca.pibernik@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:

Urška Ratajc: 01 729 61 34, 040 436 514, urska.ratajc@czs.si

Aljaž Debelak: 01/729 61 29, 040/436 519, aljaz.debelak@czs.si

Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si

Ana Janžekovič: 01 729 61 33, 030 604 410, ana.janzekovic@czs.si

Svetovalec za izobraževanje in usposabljanje:

Boris Potočnik: 01 729 61 11, 051 637 204, boris.potocnik@czs.si

Računovodstvo: Petra Stropnik: 01 729 61 28,
031 506 764, petra.stropnik@czs.si

Uredništvo: Mara Golob Meserko: 01 729 61 14, 030 604 660

mara.golobmeserko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si,

www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409,

barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna

sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević,

administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009,

zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarstva knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni

četrtrek v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11,
cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSSČ: Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelar-
skem centru Slovenije: ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od
8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00
in petek od 8.00 do 10.00. **Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce** (v
Čebelarskem razvojno-izobraževalnem centru): ponedeljek

od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): pone-
deljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu
Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek

od 10.00 do 14.00. **Streliška ulica 150, 2000 Maribor** (v Čebe-
larskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Ko skrbimo za čebele, skrbimo za prihodnost.

Zavedamo se, da brez čebel ni življenja, biotske pestrosti, ni skoraj tretjine hrane ... Kar pomeni, da ni prihodnosti. Zato s ponosom podpiramo svetovno znano slovensko čebelarstvo ter prispevamo k ohranjanju naše bogate kulturne dediščine, zaščiti okolja in investiramo v lepšo prihodnost, ki si je brez čebel ne moremo predstavljati.

NLB

Antioksidativna učinkovitost medu slovenskega porekla v letu 2024

dr. Urška Ratajc, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane (urska.ratajc@czs.si)

Foto: Arhiv ČZS

Slika 1: Raznovrstnost vzorcev medu slovenskega porekla, vključenih v raziskavo v letu 2024

Med je viskozna naravna sladka snov, ki jo iz nektarja ali mane pridelajo medonosne čebele, in je pretežno sestavljen iz različnih sladkorjev in vode, v manjših količinah pa vsebuje tudi aminokisline in beljakovine, organske kisline, encime, minerale, vitamine in aromatske spojine. Med ima kot živilo zaradi vsebnosti hranilnih snovi in biološko aktivnih spojin visoko biološko vrednost, funkcionalne lastnosti nekaterih od teh spojin pa lahko ugodno delujejo na naš organizem. Protimikrobna in antioksidativna učinkovitost medu sta ena od ključnih razlogov, zakaj je vedno bolj poseči po medu kot po belem sladkorju ali procesiranih sladilih z nizko biološko vrednostjo. Ljudje se že stoletja zatekamo k medu za krepitev organizma, raziskave pa v zadnjih desetletjih ugotavljajo in potrjujejo funkcionalno vrednost medu ter njegove ugodne lastnosti, kot so protimikrobna, protivnetna in antioksidativna učinkovitost. Ravno zadnja omenjena je ena najbolj raziskanih lastnosti medu.

Kaj so antioksidanti in zakaj so pomembni?

Antioksidanti so snovi, ki stabilizirajo proste radikale v našem telesu in s tem preprečujejo oksidacijo in poškodbe celic ter zavirajo razvoj nekaterih obolenj (sladkorne bolezni, vnetnih stanj, jetrnih in srčno-žilnih bolezni, raka, nevrodegenerativnih bolezni ipd.). Antioksidanti se uporabljajo v farmaciji in v živilski industriji kot konzervansi. Znano je tudi, da preprečujejo encimsko porjavitev sadja. Naravni viri antioksidantov so sadje in zelenjava ter zeliščni izvlečki, čaji in proteini rastlinskega ali živalskega izvora. Tudi vključevanje medu v vsakdanjo prehrano pomeni vnos naravnih antioksidantov v naše telo. V primeru medu antioksidativna učinkovitost temelji na vsebnosti flavonoidov, aminokislin, organskih kislin, encimov, askorbinske kisline, α -tokoferola, karotenoidov, proteinov, produktov Maillardove reakcije, mineralov (baker, železo), in več kot 150 fenolnih spojin, kot so npr.

katehin, galna kislina, benzojska kislina, ferulna kislina, kavna kislina, hesperetin, p-kumarna kislina, krizin, kvercetin, galangin, kamferol, cimetna kislina. Med ima kompleksno sestavo, ki se lahko zelo razlikuje glede na njegovo botanično in geografsko poreklo. Vsebnost biološko aktivnih spojin se lahko spremeni tudi ob segrevanju medu. Med vrstami medu, ki jih pridelujemo v Sloveniji, imajo najvišjo antioksidativno učinkovitost hojev, smrekov, gozdni in kostanjev med, sledijo cvetlični, lipov in nazadnje akacijev med. Lipov med maninega izvora ima lahko višjo antioksidativno učinkovitost kot lipov med pretežno nektarnega izvora.

Namen raziskave in metode

Vsako leto v okviru aplikativnega projekta Karakterizacija čebeljih pridelkov, v sodelovanju z Biotehniško fakulteto (UL) ter laboratorijem Intertek, analiziramo 40 vzorcev medu slovenskih čebelarjev. Namen raziskave je posodobitev in dopolnitev baze podatkov o lastnostih medu slovenskega porekla. Podatke o fizikalno-kemijskih in senzoričnih lastnostih različnih vrst medu s podobnimi raziskavami sistematično zbiramo od leta 2014. Opravili smo naslednje analize: meritve vsebnosti vode in električne prevodnosti medu, pelodno in senzorično analizo ter določitev protimikrobne in antioksidativne učinkovitosti. V tem članku se osredotočamo predvsem na antioksidativno učinkovitost medu. Za ugotavljanje vsebnosti skupnih fenolnih spojin smo uporabili metodo Folin-Cicoltaeu (FC), preprosto spektrofotometrično metodo, ki temelji na oksidaciji fenolnih spojin s FC-reagentom. Koncentracijo skupnih fenolnih spojin smo določili s pomočjo umeritvene krivulje, za katero smo uporabili standard – galno kislino. Rezultat je zato podan v miligramih galne kisline na kilogram medu (mgGK/kg). Antioksidativno učinkovitost pa smo določali z dvema metodama: z DPPH• in FRAP. Metoda FRAP je spektrofotometrična analiza, ki temelji na redukciji železovih ionov. Rezultati vrednosti FRAP so podani v $\mu\text{M Fe(II)}$. Metoda DPPH• je spektrofotometrična metoda, ki se uporablja za določanje sposobnosti lovljenja radikalov. Rezultati metode DPPH• se izrazijo kot koncentracija učinkovitosti (EC_{50}), ki podaja koncentracijo substrata, ki vodi do 50-odstotnega zmanjšanja absorbance radikala DPPH•. Večja kot je antioksidativna učinkovitost, nižja je vrednost EC_{50} . Načeloma velja, da

ima med z višjo vsebnostjo skupnih fenolnih spojin tudi večjo antioksidativno učinkovitost (torej višjo vrednost FRAP in nižjo vrednost EC_{50}).

Rezultati in zaključki

V programskem letu 2024 smo analizirali 40 vzorcev medu, od tega jih je bilo 26 pridelanih v letu 2023 in 14 v letu 2024. Vzorci so bili iz 11 statističnih regij Slovenije; 8 iz savinjske regije, 7 iz osrednjeslovenske, po 5 iz jugovzhodne Slovenije in iz obalno-kraške regije, po 3 iz podravske in primorsko-notranjske regije, po 2 iz gorenjske, goriške, koroške in zasavske regije ter en vzorec iz posavske statistične regije. Analizirali smo 13 vzorcev cvetličnega, 11 vzorcev lipovega, 5 vzorcev kostanjevega, 4 vzorce gozdnega, 3 vzorce bršljanovega, 3 vzorce hojevega in 1 vzorec akacijevega medu. Rezultati vsebnosti skupnih fenolnih spojin in antioksidativne učinkovitosti so primerljivi z dosedanjimi podatki za med slovenskega porekla. Manjša nihanja skozi leta so lahko posebnost posamične pašne sezone in regije pridelave. Opozorili bi le na nekoliko nižjo vsebnost skupnih fenolnih spojin in antioksidativno učinkovitost letošnjega nabora vzorcev cvetličnega medu v primerjavi s podatki za cvetlični med iz preteklih letih, predvsem na račun letošnjih vzorcev cvetličnega medu, ki so vsebovali določen delež akacijevega medu. Letošnja pašna sezona je bila namreč za akacijev med relativno neugodna, saj je obilen dež v večjem delu Slovenije prekinil medenje robinije. Posledično je bil v nekaterih primerih manjši delež akacijevega medu z začetka paše iztočen skupaj s cvetličnim medom po cvetlični paši. Kljub temu so ti vzorci ustrezali senzoričnemu profilu cvetličnega medu. Najvišjo vsebnost skupnih fenolnih spojin in najvišjo antioksidativno učinkovitost (po metodah FRAP in

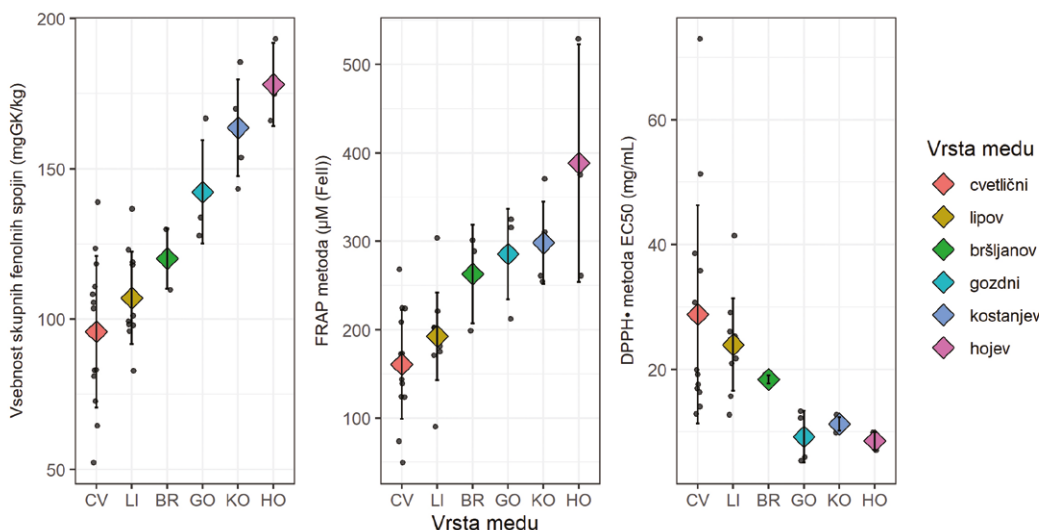
DPPH) so imeli hojev, kostanjev in gozdni med, najnižjo pa cvetlični in lipov med (Slika 2). Vzorec akacijevega medu, ki na Sliki 2 ni prikazan, je imel najnižjo vsebnost skupnih fenolnih spojin (50,9 mgGK/kg) in najnižjo antioksidativno učinkovitost (vrednost FRAP = 40,1 μ M Fe(II), EC_{50} = 92,4 mg/mL), kar je skladno s podatki prejšnjih let. Rezultati iz programskega leta 2024 so potrdili splošno pravilo, da temni medovi vsebujejo več skupnih fenolnih spojin ter imajo večjo antioksidativno učinkovitost kot svetlejšje vrste medu.

Rezultati, predstavljeni v tem članku, so nastali v okviru Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 za Slovenijo, ki je bil financiran iz sredstev državnega proračuna in proračuna Evropske unije. Celotno poročilo raziskave je dostopno na:

Glavni viri:

- Bertoncelj, J. 2008. Identifikacija in vsebnost nekaterih antioksidantov v slovenskem medu. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, doktorska dizertacija, 124 str.
- Debelak, A., Janžekovič, A., Rataj, U., Samec, T. 2023. Poročilo aplikativne raziskave Karakterizacija čebeljih pridelkov za leto 2023. Lukovica, Čebelarstva zveza Slovenije, 124 str.
- De-Melo, A. A. M., Almeida-Muradian, L., Sancho, M. T., Pascual Mate, A. 2017. Composition and properties of *Apis mellifera* honey: A review. Journal of Apicultural Research: str. 33.
- Kandolf Borovšak, A., Lilek, N., Samec, T., Debelak, A., Janžekovič, A. 2022. Končno poročilo aplikativne raziskave Karakterizacija čebeljih pridelkov. Lukovica, Čebelarstva zveza Slovenije, 193 str.
- Kandolf Borovšak, A., Lilek, N., Samec, T., Bertoncelj, J., Korošec, M., Klemenčič Štrukelj, N. 2019. Končno poročilo aplikativne raziskave Karakterizacija čebeljih pridelkov in vpliv postopkov obdelave in shranjevanja cvetnega prahu na njegovo kemijsko in mikrobiološko sestavo. Lukovica, Čebelarstva zveza Slovenije, 129 str.
- Korošec, M., Kandolf Borovšak, A., Božič, J., Bertoncelj, J., Justinek, J., Lilek, N., Kozmus, P. 2016. Končno poročilo projekta Karakterizacija slovenskega medu. Lukovica in Ljubljana, Čebelarstva zveza Slovenije in Biotehniška fakulteta (UL), 62 str.
- Martinello, M. in Mutinelli, F. 2021. Antioxidants activity in bee products: a review. Antioxidants, 10: str. 71.
- Zammit Young, C.-W., Blundell, R. 2023. A review on the phytochemical composition and health applications of honey. Heliyon, 9, e12570: 10 str.

Slika 2: Rezultati analiz vsebnosti skupnih fenolnih spojin in antioksidativne učinkovitosti z metodama FRAP in DPPH v vzorcih medu slovenskega porekla v programskem letu 2024. Črne pike so rezultati posameznih vzorcev, barvni diamant z ročaji pa ponazarja povprečje s standardnim odklonom za posamezno vrsto medu. * Vzorec akacijevega medu na grafu ni prikazan.

Zazimljenje čebel na Gorenjskem in Primorskem

Mitja Smrdel, čebelarji mojster (mitja.smrdel@gmail.com)

Začetek septembra, ko pišem ta članek, je že drugi mesec čebelarskega novega leta. Do sedaj smo morali poskrbeti za poletno zatiranje varoj, še pomembnejša pa je skrb za stalen dotok hrane v brezpašnem obdobju. Zavedati se moramo, da čebele ne občutijo lakote, ko v panju zmanjka hrane, temveč takoj, ko se prekine dotok hrane v panj. Posledica tega je varčevanje hrane ter zmanjšano oziroma prekinjeno zaleganje matice. Čebelarim na Gorenjskem in na Primorskem in tudi oskrba čebel je različna, prilagojena podnebnim razmeram. Na Primorskem imam stalni čebelnjak, v zimskem času pa tudi del prevoznih enot ter del rezervnih družin. Rezerve porabim do cvetenja češnje, prevozne enote pa odpeljem glede na pašne razmere drugje po Sloveniji. V drugi polovici junija ostane na Primorskem le še stalni čebelnjak. V začetku julija nastopi sušno in brezpašno obdobje. V tem času matice precej manj zalegajo. Nekaj časa sem se trudil s čim večjo stimulacijo matic, potem pa sem spoznal, da v razmerah, ko v naravi ni zadostnih količin cvetnega prahu, to ni smiselno. Sedaj poleti le še dodajam hrano, običajno 3 l sladkorne raztopine na deset dni. Tako zagotavljam potrebne zaloge hrane v panju, matice bistveno zmanjšajo zaleganje, v panju pa ostane dovolj čebel, da družine ostanejo v dobri kondiciji do konca sušnega obdobja. Po prvem dežju konec avgusta ali v začetku septembra pa nastopi bršljanova paša. Vedeti moramo, da bršljan dobro medi le, kadar je poletje vlažno, ob sušnih poletjih pa daje le obilico cvetnega prahu, ki matice spodbudi k dobremu zaleganju. V tem času na Primorsko prepeljem tudi prevozne enote in

Pitalnik v panju

rezervne družine, ki jih bom prezimil na Primorskem. Na ta način delam že deset let in obilno medenje bršljana je bilo na tem območju le lani, še dvakrat je dal nekaj več donosa, sicer pa so bili donosi medicine minimalni. Da bi preprečil kristalizacijo, teh družin nikoli ne nakrmim za zimo dokončno že v avgustu, ampak jih krmim šele med cvetenjem bršljana, in tako v plodiščih dobim mešanico medu in sladkorja ter obilne zaloge cvetnega prahu, ki zagotavljajo dober spomladanski razvoj. Hkrati je krmljenje med cvetenjem bršljana še dodatna stimulacija, ki povečuje zaleganje matice. Na bršljan vedno prestavim prevozne enote, ki sem jih imel poleti v gozdu, kjer je bila

Stojšče s tehniko

Prevozne enote na Primorskem

oz. sem čakal hojevo pašo. Družine se okrepijo in gredo v zimo v bistveno boljši kondiciji, kot če bi jih zazimil na Gorenjskem. Nočne temperature so zaradi vpliva morja višje in omogočajo intenzivno krmljenje ter zaleganje matic. Ker pa se s tem sezona intenzivnega zaleganja matic podaljša, moramo biti še pozornejši na obremenjenost družin z varojami. Obvezni so apitehnični ukrepi celotno sezono ter poletno zatiranje varoj.

Pogoji na Gorenjskem so po prvih septembrskih ohladitvah manj ugodni za razvoj družin kot na Primorskem. Bistvena razlika so predvsem nočne temperature, ki lahko zelo hitro padejo na okoli 10 °C, s čimer se zmanjša tako odvzem hrane kot tudi zaleganje matic, zato morajo biti družine nakrmljene do konca avgusta ali najkasneje začetka septembra. Generacija zimskih čebel, ki bo ostala v panju do spomladanskega razvoja, mora biti zaležena že v avgustu. Po zadnjem točenju takoj začnem krmljenje in dodajam po 3 l raztopine v razmerju 3 : 2 tedensko, krmim pa s kanticami na cevko. Zelo pomemben je stalen donos, kar spodbuja zaleganje matic v brezpašnem obdobju. Tako krmim vse do sredine septembra, po potrebi dodam manj, če so donosi z ajde. Takšno krmljenje zagotavlja stalno stimulacijo v času intenzivnega zaleganja matic, ko pa se zaleganje zmanjšuje, se počasi povečujejo zimske zaloge hrane.

Če na Primorskem zazimljenje čebel in krmljenje lahko trajata nekje do začetka ali sredine oktobra, je na Gorenjskem sezona nekje do sredine septembra. Seveda se ob toplih jesenih, kakršnim smo priča zadnja leta, dejavnost čebel in zaleganje matic ne končata, zato moramo biti še do konca oktobra pozorni na zalogo hrane v panju in jo po potrebi še dopolnjujemo. Vedeti pa moramo, da s hladnejšimi dnevi čebele lahko dnevno predelajo vse manjše količine raztopine, prav tako pa se nam s predelavo hrane trošijo zimske čebele. Vsekakor je priporočljivo dodati kakšen kilogram hrane več v ugodnih razmerah kot pa potem reševati pomanjkanje hrane. Dobro nakrmljena družina mora imeti še

spomladi hrano v vseh satih ter vence hrane nad zalego.

Za spremljanje zalog hrane v panjih uporabljam SMS-tehtnice, s katerimi imam opremljene vse prevozne enote ter vsa stojišča. Ob nepredvidljivih vremenskih in pašnih razmerah je tehtnica postala nepogrešljiv čebelarjev pripomoček in je bistveno pomembnejša za beleženje negativnih kot pozitivnih donosov. Prepozno ukrepanje ob pozitivnih donosih lahko pripelje le do manjšega donosa, medtem ko pomanjkanje hrane vodi do slabljenja ali celo izgube družin.

Čebelarjevo delo od avgusta do oktobra je temelj za naslednjo pašno sezono. Le uspešno zazimljenje družin nam omogoči močne in zdrave družine. Zelo pomembno je, da se prilagodimo podnebnim spremembam, spremljamo vremenske in pašne razmere na območju svojih čebelnjakov ter skladno z njimi poskrbimo za svoje čebele. Seveda moramo stalno spremljati tudi obremenjenost družin z varojami ter po potrebi ukrepati. Nikakor pa ne smemo pozabiti na zimsko zatiranje varoj v času, ko so družine brez zalege, kar je za dobro zazimljene in nakrmljene družine tako na Primorskem kot Gorenjskem nekje v sredini decembra.

Zaloga cvetnega prahu

Čebelarjeva opravila v oktobru

Tomaž Granda (tomaz_granda@hotmail.com)

Foto: Arhiv ČZS

Sati v zamrzovalni skrinji

Oktobra vreme navadno postreže s prvim hladnim vremenom, ki lahko v dolinah in mraziščih povzroči tudi prve negativne temperature. To je čas v letu, ko so za čebelarja na sporedu še zadnja opravila, pred preostalim delom jeseni in zimo. V nekaterih predelih se lahko še vedno pojavljata cvetenje in medenje bršljana, kar lahko povzroči čebelarjem nemalo preglavic.

V svojem čebelarstvu opravim zadnje posege v panj v septembru. V oktobru pa lahko (ob dovolj visokih temperaturah) še odpravim kakšno težavo v čebeljih družinah in jih pripravim na jesen in zimo. Zaradi vse toplejših jeseni je v oktobru še možnost za razmnoževanje in tudi reinvazijo varoj, zato je nujno spremljanje testne podnice in naravnega odpada varoj. Če ugotovimo velik odpad, je odgovorno (do svojih čebel in čebel v okolici) hitro ukrepati in izvesti dodatno zatiranje varoj. Prav tako lahko v tem času čebeljim družinam, ki jim hrane še primanjkuje, to v obliki sladkorne raztopine ali sata z zalogo hrane ob toplejših temperaturah (20 °C) še uspešno dodam.

Sam odstranjujem robne sate v LR- in AŽ-panjih proti koncu oktobra, ko čebele ne sedijo več na vseh satih. S tem povečam kroženje zraka v panju in posledično spodbujam zračenje panjev, zaradi česar je manj plesnenja satov ali stranic panja.

Oktobra odstranim tudi drugo naklado iz manj močnih čebeljih družin, ki so naseljene v nakladnih panjih. Nekajkrat zaleženi sati in sati, ki vsebujejo

cvetni prah, so dovzetnejši za naselitev voščene vešče. Zato takšne sate postavim v zamrzovalno skrinjo za dan ali dva, kar povzroči propad morebitnih ličink voščene vešče. Nato sate zložim v plastični zaboj, ki ima pokrov s tesnilom. Lahko bi uporabil tudi kakšno staro zamrzovalno skrinjo ali hladilnik.

Če satov prej ne zmrznem, v zaboj s sati postavim posodico z mravljinčno kislino. Pomembno je, da je zaboj neprodušno zaprt, saj s tem ustvarim koncentriranje kisline znotraj zaboja in preprečim razvoj ličink voščene vešče, ki bi lahko bile v satih. Količino kisline odmerim po dobri čebelarski praksi, in sicer: na 100 litrov prostornine dam 80 mililitrov 85-% mravljinčne kisline ali na 100 litrov prostornine damo 200 mililitrov 80-% očetne kisline. Ko kislina izhlapi, dolijem novo. Naslednje leto pred vstavljanjem satov v panj pa jih najprej dobro prezračim. Pri shranjevanju satov iz nakladnih panjev tudi dosledno z dletom očistim propolis, ki so ga čebele predvsem v poletnem času nanesele na satne distančnike. Ta propolis ni primeren za pridelavo različnih pripravkov. Njegova oporečnost je namreč vprašljiva predvsem, če zdravimo s sintetičnimi akaricidi. Prav tako očistim tudi morebitne voščene nanose na satni okvir. V času, ki sledi, bo dela s čebelami manj, zato izvedem tudi malo obširnejše čiščenje čebelnjaka. Poskrbim, da je tako v panje kot v čebelnjak preprečen vstop glodavcem in drugim živalim. Prav tako

Shranjevanje satov v plastičnem zabojniku

Foto: Arhiv ČZS

Dopustne mejne vrednosti napadenosti z varojami v čebelji družini (prag škodljivosti) – priporočilo VF NVI za Slovenijo

Čas kontrole napadenosti družin z varojami	Povprečni dnevni naravni odpad varoj (povprečje v treh tednih)	Število varoj na 100 trotovskih ličink (v %)	Število varoj na 100 čebeljih ličink (v %)	Število varoj na 500 odraslih čebel (v %)
september–oktober	3/teden			10 (2 %)
november–januar				1 (0,2 %)
po zdravljenju	– Če v treh tednih po zadnjem zimskem zdravljenju odpade do 100 varoj,			
november–marec	je pričakovati manj težav z varojami v letu, ki sledi.			
	– Če v treh tednih po zadnjem zimskem zdravljenju odpade več kot 100 varoj, se posvetujte z veterinarjem VF NVI.			

je treba iz panjev odstraniti morebitne pitalne »kantice« ali pitalna vedra, ki jih nato očistim in razkužim. V mesecu oktobru sem pozoren na morebiten pojav ropa. V tem primeru poskusim rop preprečiti, če pa ugotovim izropanost katere izmed družin, tak panj izpraznim, zaprem in očistim njegovo notranjost, satje, satne okvirje in drugo opremo v skladu z dobro čebelarsko prakso.

Okolica čebelnjaka

Oktober je prav tako čas, ko lahko nabor medovitih rastlin v svoji okolici in okolici čebelnjaka obogatimo.

Lahko se odločimo za sajenje sadnega drevja ali vrst, ki se pojavljajo v neposredni okolici. Ali še bolje – vrste, ki so lokalno razširjene v manjši koncentraciji. Priporočljivo je, da se pri tem vsaj nekoliko pozanimamo o lastnosti zasajenih medovitih rastlin. S tem bomo pripomogli k čim večji prirasti in dobremu medenju v prihodnjih letih. Prav tako bodimo pozorni na vrstno raznovrstnost rastlin v okolici in razporeditev medenja čez leto. Sam zasajam tiste medovite rastline, ki jih je razmeroma malo v primerjavi z drugimi vrstami. Bodimo pozorni, da ne zasadimo invazivnih tujerodnih vrst, kljub njihovemu medovitemu potencialu.

Kako očistiti okence AŽ-panja

Brane Boršnik, terenski svetovalec (brane.borstnik@gmail.com)

Če okenca AŽ-panjev čebele tako močno zadelayo s propolisom in voskom, kot je videti na zgornji fotografiji, se najhitreje in najučinkoviteje očistijo s prekuhavanjem v 3-odstotni raztopini natrijevega luga. Izberemo dovolj veliko posodo, da voda v njej prekrije okenca. V mrzlo vodo dodamo ustrezno količino natrijevega luga. Ko voda zavre, okence potopimo v vrelo raztopino in pustimo vreti 15 do 20 minut. Okence nato vzamemo iz raztopine, ga splaknemo s hladno vodo in ga osušimo. Po nekaj

dneh bo z malo sivega odtenka očiščeno in razkuženo ponovno uporabno. Pri delu z natrijevim lugom moramo uporabljati protikislinske zaščitne rokavice (običajno so rdeče barve), zaščitna očala, dobrodošla pa je tudi raba usnjenega predpasnika. Za okenca, ki imajo vgrajene pitalnike, narejene iz lesonita ali lesomala, predlagam, da pitalnik odstranite, na okence namestite novo mrežico in dodate pitalnik z uporabo (Fruc) plastenk, kot je bilo že opisano v *Slovenskem čebelarju*. Ob tem posegu pa je priporočljivo zamenjati ravna razstojišča z okrepljenimi (po sredini vdolan utor), saj so ta trdnjša in jih je veliko lažje namestiti v panj.

Pa še opozorilo:

Nikar ne strgajte propolisa s pocinkanih mrežic, saj je propolis tudi zaradi uporabe akaricidov za zatiranje varoj onesnažen in neuporaben za pridelavo tinkture.

Foto: Brane Boršnik

Zimsko zatiranje varoj

Vlado Auguštin, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja (vlado.augustin@czs.si)

Varoja je zajedavec čebelje zalege. Največji del leta prebije v pokriti zalegi, kjer se tudi razmnožuje. Cilj dobre čebelarke prakse je, da celo leto zadržujemo število varoj v čebelji družini na čim nižji ravni. Pozna jesen je čas, ko v čebelji družini ni več pokrite zalege, vse zajedavske pršice – varoje – pa so na telesih čebel. To je idealni trenutek za uspešen zadnji udarec varoji z uradno registriranimi zdravili in po navodilih veterinarjev NVI.

Preden izvedemo zimsko zatiranje varoj, se moramo prepričati, da v čebelji družini ni čebelje zalege, saj le tako lahko pričakujemo optimalne rezultate. Največjo napako delajo čebelarji, ki ne preverijo, če je v čebelji družini še kaj zalege, in s tem omogočijo varoji nadaljnji

razvoj in negativno delovanje na čebele. Da ni čebelje zalege v panjih, se najpreprosteje prepričamo tako, da odpremo panj z najmlajšo matico in preverimo stanje zalege. Mlade matice namreč zalegajo najdlje, in če v teh panjih ni zalege, je ne bo tudi v panjih s starejšimi maticami. Če je zalega še prisotna, z zatiranjem počakamo toliko časa, da se ta popolnoma poleže. Ker odpiramo čebelje panje v brezpašnem obdobju, jih odpremo previdno in na hitro opravimo potrebno kontrolo, saj v tem času obstaja nevarnost ropa. ◆

Vir:

Auguštin, Vlado et al. 2020. *Priročnik dobre čebelarke prakse*. Čebelarstva zveza Slovenije..

Podnebne spremembe in globalizacija v prid širjenju tujerodnih vrst čebel

Na Malti so nedavno naleteli na kolonijo pritlikave medonosne čebele (*Apis florea*). Ta vrsta malih medonosnih čebel iz Azije je sicer videti ljubko, vendar lahko pomeni nevarnost za domače čebele. Družina s približno 2000 osebkov je bila sicer relativno majhna, pri tem pa je imela na posameznih prostovisečih satih številne celice delavk in trotoev. Četudi se je zdelo, da je družina izrojenec, na satju ni bilo najti matičnikov. Drugih sekundarnih kolonij v okolici niso odkrili.

Pritlikave medonosne čebele so v Evropo najverjetneje pripotovali kot slepi potniki na ladjah z zabojniki. *A. florea* je na tak način pripotovala in se razširila v Avstraliji, na

Tajvanu, Bližnjem vzhodu ter v Vzhodni Afriki, kjer so raziskovalci že pred časom odkrili kolonije tujerodnih vrst čebel, med njimi tudi pritlikave medonosne čebele. Gnezdo, najdeno na Malti, je bilo približno 2,5 km od mednarodnega pristanišča Birżebbuġa. Septembra 2022 so našli roj *A. floree* na ladji v pristanišču Genova v Italiji. V obeh primerih so čebele uničili, da bi preprečili nadaljnje širjenje. Pritlikava medonosna čebela se je v preteklosti namreč izkazala za dokaj prilagodljivo in bi se najverjetneje lahko ustalila v Sredozemlju. Vendar pa majhne prostognezdeče populacije ne preživijo hladnih zim.

Kot glavno nevarnost, ki jo pomeni ta vrsta, velja omeniti predvsem morebitni prenos zajedavcev, kot sta pršici varoja in tropilelaps, oz. virusov, ki ju prenašata, med drugim tajski virus meščkaste zalege, različico pri nas znanega virusa, ki povzroča taisto bolezen. Nedvomno pa so pritlikave medonosne čebele konkurenti domorodnim čebelam pri izkoriščanju prehranskih virov. Malta sicer gosti številne endemične vrste čebel, ki so že pod pritiskom zaradi človekovega delovanja. Dejstvo je, da so nekatere »invazivne« vrste divjih čebel že dosegle Sredozemlje in se ustalile, na primer azijska čebela smolarka (*Megachile sculpturalis*) ter velike vrste lesnih čebel *Xylocopa pubescens* in *X. aestunus*. ◆

Prevod in priredba: V. Fajdiga

Vir: Deutsches Bienen Journal, september 2024.

Foto: Wikimedia Commons

Apimondia organizirala drugi simpozij v 2024

dr. Peter Kozmus, podpredsednik Apimondie

Foto: Peter Kozmus

Foto: Peter Kozmus

Apimondia je od 2. do 4. septembra 2024 v Mijunu na Kitajskem soorganizirala **azijski regionalni simpozij**. Dogodek je organiziral **Inštitut za raziskave v čebelarstvu**, soorganizatorja pa sta bila tudi **Kitajsko združenje za čebelarstvo** in **ljudska vlada okrožja Mijun v Pekingu**. Dogodka se je udeležilo več kot **500 strokovnjakov, znanstvenikov in predstavnikov industrije** z vsega sveta, ki so razpravljali o ključnih temah v čebelarstvu.

Naslov simpozija je bil »**Medonosna čebela, ki sladi vsak vidik življenja**«, dogodek pa je bil sestavljen iz treh tem: **vzreja in ohranjanje čebel, ekologija in čebele ter čebelji pridelki in revitalizacija podeželja**. Poleg tega so udeleženci razpravljali še o novih trendih, raziskavah in izzivih v čebelarstvu.

Simpozij je vključeval ogled okrožja Mijun, regije, kjer je čebelarstvo glavna kmetijska panoga. Ekskurzija je omogočila poglobljen pregled vključevanja čebelarstva v lokalno gospodarstvo in skupnost, kar je odličen primer oživljanja podeželja, udeleženci pa so si lahko ogledali

Foto: Peter Kozmus

inovativne čebelarske prakse, spoznali lokalne čebelarje in razumeli družbenogospodarski vpliv čebelarstva v Mijunu. Med simpozijem je potekala tudi čebelarska razstava. Na njej je sodelovalo več kot 100 čebelarskih podjetij, ki so predstavila svoje inovacije in izdelke.

Aktualne informacije o organizaciji Apimondia lahko spremljate na spletni strani: <https://www.apimondia.org>.

Foto: Peter Kozmus

Najboljše tehnološke rešitve v čebelarstvu v letu 2024 (I. del)

Simon Golob, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja (simon.golob@czs.si)

Tudi za leto 2024 sta Komisija Upravnega odbora ČZS za tehnologijo čebelarjenja in varno hrano ter Javna svetovalna služba v čebelarstvu razpisali natečaj za najboljšo tehnološko rešitev v čebelarstvu. Tokrat je bil natečaj razdeljen na dva dela – prvi sklop, kjer se je iskala najboljša nova tehnološka rešitev v čebelarstvu (na področju panjev, pripomočkov in opreme za delo s čebelami in čebeljimi pridelki ter podobno), in drugi sklop »Prikaz topilnikov voščin«, ki je bil namenjen predstavitvi različnih topilnikov in postopkov pridobivanja voska. Izmed štirih prijavljenih rešitev v prvem sklopu je Komisija Upravnega odbora ČZS za tehnologijo čebelarjenja in varno hrano izbrala zmagovalce.

Prvi sklop je predstavljen v tem članku, drugi sklop pa bo predstavljen v naslednji številki *Slovenskega čebelarja*.

Cedilna naprava za med z rotirajočim cedilom (avtor: Logar trade, d. o. o.)

Zmagovalci natečaja najboljših tehnoloških rešitev v čebelarstvu v letu 2024 so: cedilna naprava za med z rotirajočim cedilom (inovacija na področju cejenja medu; avtor: Logar trade, d. o. o.) in polnilna naprava za med s 50-kilogramsko posodo (cenovno dostopna polnilna naprava za polavtomatsko polnjenje medu; avtor: Logar trade, d. o. o.).

Cedilna naprava za med z rotirajočim cedilom

Naprava pomeni inovacijo na področju cejenja medu in je namenjena hitri in preprosti izvedbi tega opravila. Zahvaljujoč centrifugalni sili rotirajočega finega cedila je bistveno povečana pretočnost med cejenjem, postopek pa je zato hiter in učinkovit. Naprava je prvo rotacijsko cedilo na trgu, z njegovo uporabo pa se zmanjša čas in omogoči udobnejše delo čebelarja.

Naprava vsebuje:

- dve fini cedili s cedilno mrežo MESCH 26, velikost okna = 0,71 mm;
- grobo cedilo s cedilno mrežo MESCH 12, velikost okna = 1,66 mm.
- Posoda iz nerjaveče pločevine z dvema ročajema in odtočno pipo 6/4" je pritrjena na stabilno stojalo. V posodi je nameščen poseben vrtilni mehanizem z nosilcem za fino cedilo (odstranljivo). Na rob posode se namesti grobo cedilo na nosilnem obroču (odstranljivo).

- Postopek precejanja medu
- Cedilno napravo postavite na ravno podlago.
- V nosilec v posodi namestite fino cedilo, na rob posode pa poveznite grobo cedilo na obroču.
- Pod odtočno pipo podstavite posodo ali vedro za med.
- Napravo vključite na stikalu pogonskega motorja, ki je pod posodo, in fino cedilo se začne vrteti okoli svoje osi.
- Odprite odtočno pipo in ustrezno tekoč med začnite pretakati v napravo skozi grobo cedilo.
- Uredite si lahko tudi tako, da posodo z medom postavite višje od naprave, tako da lahko med neposredno izteka v grobo cedilo naprave. Pri tem pazite, da pipo zgornje posode odprete toliko, da dosežete ustrezen pretok medu.
- Iz odtočne pipe v podstavljeno posodo izteka fino precejen med.

Polnilna naprava za med s 50-kilogramsko posodo (avtor: Logar trade, d. o. o.)

Polnilna naprava za med s 50-kilogramsko posodo

Če med vsebuje veliko nečistoč, postopek po potrebi zaustavite in cedili očistite pod toplo vodo oziroma ju zamenjajte. Gre za cenovno dostopno polnilno napravo za polavtomatsko polnjenje medu v kozarce, ki jo sestavljajo:

- polnilna naprava z enoto za tehtanje in krmiljenje z barvnim zaslonom, servo mehanizmom, servo nosilcem ter napajalno enoto;
- posoda za med (50-kilogramska) z nagnjenim dnom in protiprašnim pokrovom;
- naklonsko stojalo s tremi možnimi nakloni iz nerjavečega jekla.

Polnilna naprava je nameščena na 50-kilogramsko posodo za med z nagnjenim dnom za lažje iztekanje. Servo motor, nameščen na odtočni pipi, krmili zapiranje/odpiranje pokrova odtočne pipe. Odpiranje pipe in polnjenje kozarcev z medom se začeta samodejno, ko na tehtnico postavimo prazen kozarec. Ta je prepoznan po prej nastavljeni teži »vrednost tare«. Med polnjenjem vgrajena tehtnica meri težo medu, naprava pa tako nadzira polnost kozarcev ter pri nastavljeni teži samodejno zapre odtočno pipo posode za med. Količine polnjenja je mogoče nastaviti med 30 g in 2000 g. Upravljanje poteka s pomočjo 2,8-palčnega barvnega zaslona in obsežnega menija za nastavitve. Polnjenje poteka povsem higiensko, pri delu pa ni potrebno nenehno spremljanje odtočne pipe. Uporabnik med polnjenjem lahko zapira pokrovčke ali na kozarce lepi etikete. Natančnost polnjenja kozarcev znaša ± 5 g, naprava pa beleži tudi število napolnjenih kozarcev.

Prednosti naprave:

- Obširni meniji z opcijskimi parametri: tip kozarcev, kot odpiranja pipe, tariranje, toleranca (količina, ki smo jo določili kot višek pri polnjenju, da bi se izognili polnjenju manjši teži medu, kot je navedena na kozarcu), števci, druge avtomatske funkcije. Zaradi številnih opcijskih parametrov se lahko delovanje polnilne naprave vsakokrat optimalno prilagodi konsistenci medu.
- Predhodno lahko določite pet različnih vrst oziroma tipov kozarcev.
- Samodejni zagon ob zaznavi kozarca.
- Hitra, higienska, brezstična menjava med kozarci.
- Akustična povratna informacija.
- Naprava omogoča boljši izkoristek časa: med polavtomatskim polnjenjem kozarca lahko uporabnik zapira prejšnji kozarec s pokrovčkom in ga opremi z nalepko.
- Cenovno ugodnejša alternativa dražjim polnilnim sistemom.
- Naprava zmanjša čebelarjem čas polnjenja medu ter ponuja večje udobje pri delu čebelarja.

Povečana možnost opažanja gnezd azijskega sršena v jesenskem času – poziv k spremljanju in javljanju opažanj invazivne tujerodne vrste

Živa Hanc, dipl. biol. (UN), Zavod RS za varstvo narave

Azijskega sršena zaenkrat v Sloveniji še nismo opazili, vendar zaradi njegovega uspešnega širjenja po Evropi obstaja velika verjetnost, da se bo kmalu pojavil tudi pri nas. Jeseni, ko drevesa izgubljajo listje, obstaja večja verjetnost opažanj gnezd azijskega sršena, ki so skrita visoko v drevesnih krošnjah. Azijski sršen je invazivna tujerodna vrsta, ki pomeni resno grožnjo naravi in ljudem. Za zdaj v Sloveniji še ni bil opažen, vendar zaradi njegovega uspešnega širjenja po Evropi obstaja velika verjetnost, da se bo kmalu pojavil tudi pri nas. Pozivamo javnost k javljanju morebitnih opažanj v aplikacijo Invazivke.si ali Zavodu RS za varstvo narave na naslov: invazivke@zrsvn.si. Priložena naj bo tudi fotografija opaženega osebk ali gnezda.

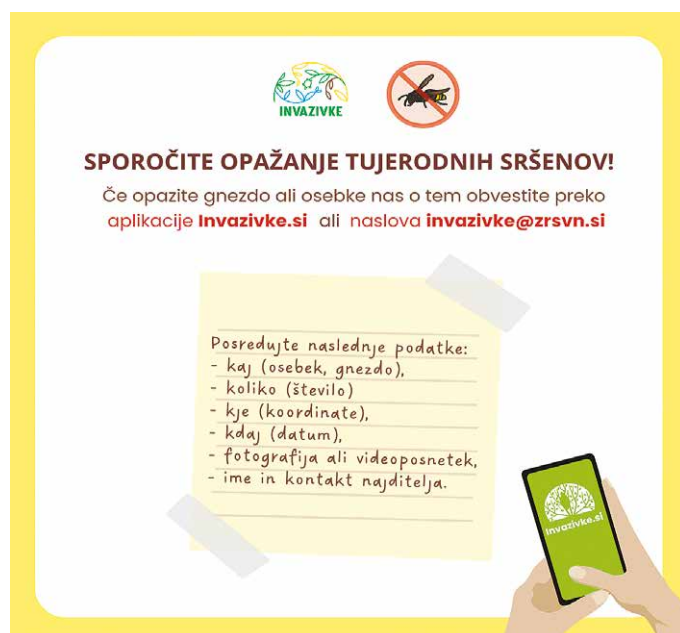
Širjenje azijskega sršena po Evropi

Azijski sršen (*Vespa velutina nigrithorax*) izvira iz jugovzhodne Azije. V Evropi je bil prvič opažen leta 2004 v Franciji, kamor je bil zanesen kot slepi potnik pri transportu.

Nova območja kolonizira tudi s spontanym širjenjem, letno lahko prepotuje do 200 km. Trenutno so v Evropi njegove populacije zabeležene na Portugalskem, Nizozemskem, v Španiji, Franciji, Veliki Britaniji, Belgiji, Luksemburgu, Nemčiji in Italiji.

Vrsta se je pojavila tudi na Češkem, Madžarskem in v Avstriji, kjer so bili ukrepi za hitro odstranitev za zdaj uspešni. V Sloveniji azijski sršen še ni bil opažen.

Zaradi njegovega uspešnega širjenja po Evropi pa obstaja velika verjetnost, da se bo kmalu pojavil tudi pri nas.

predstavitev invazivnih tujerodnih vrst **Azijski sršen** (*Vespa velutina nigrithorax*)

Izvor: jugovzhodna Azija

Poti vnosa: slepi potnik
pri transportu, spontano
širjenje

Habitat: v naravi ter na
kmetijskih in urbanih
območjih, gnezda na
prostem, visoko v
krošnjah dreves ali
drugih strukturah
(balkoni, podstrešja)

Status: v Sloveniji ga
zaenkrat še nismo
zabeležili

Gre za invazivno tujerodno vrsto

Za invazivke velja, da jih je v naravno okolje izven svojega območja naravne razširjenosti (namerno ali nenamerno) vnesel **človek**. Na novem območju se razmnožujejo in širijo ter imajo negativen vpliv na domorodno biotsko raznovrstnost, ekosistemske funkcije, gospodarske dejavnosti, zdravje in kakovost življenja ljudi. V primeru azijskega sršena so njegovi glavni negativni vplivi povezani s plenjenem **čebel in drugih** opraševalcev. Gnezda azijskega sršena lahko štejejo več tisoč osebkov, ki za svoj razvoj potrebujejo veliko hrane. Odrasli osebkovi se sicer hranijo s sladkorji, vendar za zagotavljanje beljakovinsko bogate hrane za razvoj ličink plenijo druge žuželke. S tem negativno vplivajo na domorodne vrste in ekosisteme, saj zmanjšujejo lokalne populacije žuželk, biotsko pestrost, so tekmecc domorodnim vrstam in vplivajo na stopnjo opraševanja. Velika grožnja so predvsem za kmetijstvo, zaradi zmanjšanja stopnje opraševanja rastlin, plenjenja čebeljih družin in hranjenja s sadjem. V primeru pika lahko povzročijo tudi zdravstvene težave pri ljudeh, še posebej v primeru alergij na strup, ko lahko pride do anafilaktičnega šoka.

Status vrste

Zaradi potencialno velikih negativnih vplivov na okolje je azijski sršen od leta 2017 uvrščen na seznam invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo. Skladno z Uredbo EU 1143/2014 zanj veljajo najstrožji ukrepi za preprečitev vnosa in širjenja. V primeru zgodnjega odkritja te invazivne tujerodne vrste pri nas mora Ministrstvo za naravne vire in prostor o tem obvestiti Evropsko komisijo ter najkasneje v treh mesecih začeti izvajati ukrepe za trajno odstranitev vrste iz narave. Trenutno Zavod RS za varstvo narave skupaj z deležniki (Čebelarstva zveza Slovenije, Nacionalni veterinarski inštitut, Nacionalni inštitut za biologijo,

Gozdarski inštitut Slovenije, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenija ter Kmetijski inštitut Slovenije) in Ministrstvom za naravne vire in prostor pripravlja Načrt hitrega odzivanja na zgodnje odkritje azijskega sršena v Sloveniji, ki bo protokol ukrepanja v primeru najdbe.

Poziv k spremljanju in poročanju opažanj

Zavod RS za varstvo narave poziva vse državljane, da se pridružijo spremljanju prisotnosti azijskega sršena. Če opazite gnezdo ali osebkove z značilnimi lastnostmi, ZRSVN o tem nemudoma obvestite v spletni ali mobilni aplikaciji Invazivke.si (<https://www.invazivke.si>) ali na elektronski naslov: invazivke@zrsvn.si. Vaša opažanja so ključnega pomena za zgodnje odkrivanje ter hitro in učinkovito ukrepanje proti širjenju te invazivke pri nas.

Pri sporočanju morebitnih opažanj posredujte naslednje podatke:

- kaj (osebek, gnezdo),
- koliko (število osebkov ali gnezd),
- kje (koordinate),
- kdaj (datum),
- fotografija ali videoposnetek,
- ime in podatki za stik najditelja.

Kako prepoznati azijskega sršena ali njegovo gnezdo

Telo azijskega sršena je z razdalje videti precej temno, saj sta glava in oprsje črna. Zadek je pretežno rjave barve, z ozkimi rumenimi obrobi členov in rumenim četrtem členom zadka. Noge so večinoma rjave, le skrajni členi so rumeni. Sprednji del glave s čeljustmi je prav tako obarvan rumeno. V dolžino meri 2–3 cm. Prepoznavni znak sršenov so tudi gnezda, ki jih zgradijo spomladi in jih naseljujejo vse do pozne jeseni. Gnezda azijskega sršena so velike okrogle ali jajčaste strukture, zgrajene iz celuloze. Merijo 60 × 80 cm in imajo majhno vhodno odprtino na strani. Gnezda so med vejami v drevesnih krošnjah ali na drugih visokih strukturah, kot so podstrešja ali balkoni. Azijski sršen se pojavlja v različnih naravnih habitatih, na kmetijskih površinah in v urbanih območjih. Najlažje ga bomo opazili med aprilom in oktobrom, najbolj aktiven je podnevi, ob mraku preneha leteti.

Izkušnje iz drugih držav kažejo, da čebele predstavljajo večji del prehrane azijskih sršenov, posledično pa je njihova gostota v okolici čebelnjakov večja. Predvideva se, da bomo zaradi tega prisotnost azijskega sršena pred našimi panji prvi opazili čebelarji. Pri obiskih čebelnjaka je potrebno tako dodatno pozornost nameniti stanju pred čebeljimi panji.

predstavitve invazivnih tujerodnih vrst orientalski sršen (*Vespa orientalis*)

Izvor: Jugozihoa
Azija, Severna Afrika,
Madagaskar

Poti vnosa: slepi potnik
pri transportu, spontano
širjenje

Habitat: v naravna,
kmetijskih in urbana
območja, gnezda gradi
pod zemljo, lahko tudi v
votlih drevesih, objektih

Status: v Sloveniji prvič
zabeležen 2019, nato še
2020 in 2023, vse tri
najdbe so iz območju
Primorske

Še en tujerodni sršen

V Sloveniji so bila že zabeležena posamezna opažanja druge tujerodne vrste sršena. Orientalni sršen (*Vespa orientalis*) je bil pri nas prvič opažen leta 2019, ni pa povsem jasno, ali se je razširil s spontanin širjenjem ali je bil zanesen kot slepi potnik pri transportu iz južnejših delov Evrope. Vsa tri opažanja orientalskega sršena so z območja Primorske. Vrsta je prisotna tudi na Hrvaškem in v Italiji. Orientalni sršen v dolžino meri 2,5–3,5 cm, je torej večji od azijskega sršena, prav tako se od njega loči po obarvanosti. Telo je v celoti rjavordecbe barve, rumeni so le sprednji del glave in tretji ter četrti člen zadka. Čeljusti so rdecerjave. Gnezda orientalskega sršena so večinoma v tleh ali v drugih zaščitinih odprtinah.

Tujerodnih vrst ne smemo zamenjati z domorodnim evropskim sršenom

Evropski sršen (*Vespa crabro*) je nekoliko večji, doseže dolžino 3–3,5 cm. Vrste se razlikujejo tudi po obarvanosti. Glava in oprsje evropskega sršena sta rdecerjava, zadek pa pretežno rumen, noge so v celoti rjave. Sprednji del glave s čeljustmi je rumene barve. V nasprotju z azijskimi imajo domorodni evropski sršeni gnezdo s široko vhodno odprtino na dnu gnezda. Njihova gnezda so tudi manjša, merijo 30 × 60 cm in jih redko postavljajo na prostem – pogosto so v votlih drevesih, stavbah ali dimnikih.

Domorodni evropski sršen je naš zaveznik v boju proti invazivkam

Evropski sršen je pomemben del naše narave – uravnava število žuželk, tudi nekaterih škodljivcev v kmetijstvu. Pomemben je tudi z vidika odpornosti ekosistemov proti azijskemu sršenu, saj je zanj edini naravni tekmeč. Ob šibkih

populacijah evropskega sršena se bodo lahko tujerodne vrste sršenov pri nas še lažje širile. Čeprav tudi evropski sršen pleni čebele, njegov vpliv ni tako velik kot v primeru tujerodnih sršenov. Medonosne čebele so med sobivanjem z domorodnim sršenom že oblikovale obrambne mehanizme. V primeru tujerodnih sršenov, posebej azijskih, ki plenijo v velikem številu po več deset sršenov hkrati, pa se čebele ne znajo braniti napadov, se več zadržujejo v panju in ne odhajajo na pašo, kar lahko vodi v propad čebeljih družin. Škoda, ki jo domorodni sršen povzroči v čebelarstvu in sadjarstvu, je manjša, kot so njegove koristi v okolju, zato ga ne smemo uničevati.

Evropski sršen (*Vespa crabro*) je zaradi svojih koristnih lastnosti v nekaterih evropskih državah zaščitin. V Nemčiji je vrsta v skladu z zveznim zakonom o zaščiti ogroženih vrst zaščitena že od 80. let prejšnjega stoletja. Razlog za zaščito je ogroženost populacije evropskega sršena in pozitiven vpliv, ki ga vrsta v okolju ima. Zakon določa, da se evropskih sršenov ne sme vznemirjati, nadlegovati ali ubijati. Za kršitelje so predpisane visoke denarne kazni – ki, odvisno od zvezne dežele, znašajo do 5.000 oziroma do 65.000 evrov.

Vir: <https://www.brisant.de/haushalt/hornissen-gefaehrlich-114.html#sprung1>
<https://www.bussgeldkatalog.org/tierschutz-hornisse/>

Ne ukrepajte sami

Strah pred invazivnim tujerodnim azijskim sršenom ne sme sprožiti nepremišljenega lovljenja sršenov, saj lahko s tem dosežemo nasproten učinek. Ne nadaljavajte neselektivnih pasti za lovljenje sršenov, saj se vanje prepogosto ujamejo tudi domorodni sršeni in druge žuželke. Obramba mora temeljiti na hitri zaznavi in ukrepih – lociranju in uničevanju gnezd s strani primerno opremljenih in usposobljenih služb.

Zaradi potencialne škode, ki jo azijski sršen lahko povzroči našim ekosistemom in kmetijstvu, je izjemno pomembno, da se ob morebitnem opažanju ukrepa hitro in učinkovito. Skupaj lahko pripomoremo k ohranjanju naravnega ravnovesja in zaščitimo domorodne vrste. ●

Viri:

Bevk, D., Verbič, T. 2024. »Domači sršen«, spregledani varuh čebel. Slovenski čebelar 6/2024 (126): 174–175.

Kus Veenvliet, J., Veenvliet, P. 2020. Opisi izbranih invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo. Poročilo naloge: Materiali za ozaveščanje o invazivnih tujerodnih vrstah. Zavod Symbiosis.

EASIN – European Alien Species Information Network:
<https://easin.jrc.ec.europa.eu/spexplorer/map/mapfound>

Dodatno gradivo:

Azijski sršen (*Vespa velutina*): https://www.invazivke.si/vrste_zapis.aspx?zapst=53

Azijski sršen (*Vespa velutina*):

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MNVP/Dokumenti/Narava/Invazivne-vrste/Azijski_sršen_Opis.pdf

Orientalni sršen (*Vespa orientalis*): https://www.invazivke.si/vrste_zapis.aspx?zapst=146

Informativni list za prepoznavanje – Možnosti razlikovanja nekaterih podobnih žuželk:
https://sitesv2.anses.fr/en/system/files/2013_Leaflet_Vespa_velutina%20for%20beekeepers_Slovenia.pdf

Ocena tveganja za azijskega sršena (Velika Britanija): <https://www.iasregulation.be/440/download>

Pozor – letos novosti pri sporočanju števila čebeljih družin!

Simon Golob, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja

Letošnje leto na področju sporočanja števila čebeljih družin v naših čebelnjakih prinaša določene novosti, na katere moramo biti čebelarji pozorni. Čeprav smo bili v preteklih letih vajeni, da smo od Ministrstva RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) v novembru po pošti prejeli obrazec za sporočanje števila čebeljih družin, pa **letos omenjenih obrazcev ne bodo več pošiljali**. Ob tem pa čebelarje skladno s strategijo in usmeritvijo v zeleno poslovanje nagovarjajo k poročanju v elektronski obliki.

- Čebelarji moramo stanje čebeljih družin v svojih čebelnjakih na dan 15. aprila in 31. oktobra sporočiti **najkasneje do 1. decembra** (obdobje za sporočanje stanja čebel ob koncu oktobra je torej od 31. oktobra do 1. decembra).
- Sporočanje do zgoraj navedenega datuma je predpisano po Pravilniku o označevanju čebelnjakov in stojišč. Čebelarji, ki tega ne storijo, so v prekršku in tudi niso upravičeni do pomoči države in do sredstev z razpisov s področja čebelarstva.
- Stanje čebeljih družin lahko elektronsko sporočimo prek zavihka v Registru čebelnjakov ali prek spletne aplikacije »Sporočanje števila čebeljih družin«.
- Za sporočanje potrebujete le dostop do interneta, številko čebelnjaka in davčno številko.
- Za čebelarje, ki elektronske možnosti sporočanja nimajo, je na spletni strani MKGP-ja na voljo fizični obrazec, ki se lahko natisne, izpolni in pošlje po klasični pošti.
- Čebelarje pozivamo, da si pravočasno zagotovijo eno od možnosti sporočanja, čebelarska društva pa, da jim pri tem pomagajo. Za vse dodatne informacije glede te teme se lahko obrnete tudi na svetovalce JSSČ.

Več informacij
na QR-povezavi:

Dostop do spletnega
obrazca na QR-povezavi:

Sporočanje števila čebeljih družin v Register čebelnjakov

Številka čebelnjaka: SI

Davčna številka čebelarja:

Št. čebeljih družin na dan 31. 10. 2023

Št. čebeljih družin na dan 15. 04. 2024

Datum priglasitve:

Pošlji podatke

Počisti

Kupljeni med drugega čebelarja je moja odgovornost

Registrirani čebelarji na območju Slovenije lahko prodajajo samo čebelje pridelke, ki so jih pridelali sami. Nakup medu pri drugem čebelarju ali prodajalcu in prodaja medu brez sledljivosti sta z zakonodajnega vidika prepovedana. Hkrati je tako početje tudi tvegano, saj čebelar prevzame vso odgovornost za kupljeni med z »neznanim« izvorom. To pomeni, da čebelar prevzame produktno odgovornost za ta med tudi v primeru neskladnosti (presežene vrednosti ostankov veterinarskih zdravil, nedovoljeni ostanki sredstev, nepristnost medu, druga neskladja s Pravilnikom o medu). Neskladen med lahko pomeni tudi tveganje za zdravje potrošnika. V primeru inšpekcijskega nadzora čebelar, ki je med označil za svojega, krivde ne more prelagati na čebelarja, od katerega je kupil čebelje pridelke.

Za prodajo nelastnega medu, ki je že polnjen in pakiran v končno embalažo z deklaracijo, mora čebelar imeti registrirano ustrezno dejavnost, kot je s. p., d. o. o. ali

Kdo je odgovoren za ta med?

dopolnilna dejavnost s področja prodaje kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij (SKD 47.990 in 47.810). Pri teh dejavnostih velja, da morajo biti pridelki označeni z imenom pridelovalca. To pomeni, da morate, če kupite med od drugega čebelarja v rinfuzi, ga polnite v svoje kozarce oz. embalažo in prodajate pod svojim imenom ali imenom svoje blagovne znamke, biti registrirani kot polnilec. Dejavnost polnjenja je klasificirana pod številkami SKD 10.890 in 82.920. Polnilci lahko na deklaraciji podatke nosilca živilske dejavnosti označijo le pod terminom »polnil«, nikakor pa ne s »pridelal in polnil«. V vsakem primeru je ključno, da skrbimo za sledljivost na vseh korakih od pridelave oz. odkupa medu do prodaje. ●

Svetovalci specialisti JSSČ

Regijski posveti v letu 2024

Letos bodo regijski posveti izvedeni na posameznih lokacijah, ki so navedene spodaj. Bodite pozorni na datume in ure.

Datumi, ure in kraji letošnjih regijskih posvetov:

Dolenjska in belokranjska ČD – sreda, **6. novembra** 2024, ob **16.00**, Grm Novo mesto – center biotehnike in turizma, Sevno 13, Novo mesto.

Posavska ČD – sreda, **6. novembra** 2024, ob **18.30**, stavba KS Leskovec, Ulica 11. novembra 24, Leskovec pri Krškem.

Celjska ČD – petek, **8. novembra**, 2024 ob **16.00**, dvorana PGD Frankolovo, Stražica 2, Frankolovo.

Koroška ČD – petek, **8. novembra** 2024, ob **19.00**, sejna soba, Meža 10, Dravograd.

Podravska ČD – ZČD Ptuj – sobota, **9. novembra** 2024, ob **9.00**, Sindikalna stavba, Čučkova 1, Ptuj.

Podravska ČD (ČZD Štajerske) – sobota, **9. novembra** 2024, ob **11.30**, Pohorska vila, Pivola 8, Hoče.

Pomurska ČD – sobota, **9. novembra**, 2024 ob **14.30**, Prostori društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije, Noršinska ulica 14, Murska Sobota.

Primorska ČD – četrtek, **14. novembra**, 2024 ob **16.00**, KS Solkan, Trg Jožeta Srebrniča 7, Solkan.

ČD notranjskega in obalno-kraškega območja – četrtek, **14. novembra** 2024 ob **19.00**, MEDGEN dvorana, Nova vas 4a, 1385 Nova vas.

Gorenjska ČD – sreda, **20. novembra** 2024, ob **16.00**, Čebelarški center Gorenjske (ČRICG), Rožna dolina 50a, Lesce.

Ljubljanska in zasavska ČD – četrtek, **21. novembra** 2024, ob **16.00**, Čebelarški center Slovenije, Brdo.

Prosimo vas, da vsa odprta vprašanja ali pobude, ki bi jih želeli obravnavati na regijskem posvetu, pošljete tri dni pred predvidenim regijskim posvetom na e-naslov barbara.dimc@czs.si, da se bomo lahko do njih opredelili in se nanje pripravili.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Ključni do uspešnega trženja, promocije in prodaje medu iz EU-shem kakovosti

Kako lahko izboljšam trženje in promocijo svojega **kakovostnega, kontroliranega medu, ki je evropska posebnost?**

1. Pri prodaji uporabljam **angleške in slovenske zgibanke** o medu iz EU-shem kakovosti, ki jih lahko prevzamem na letošnjem **dnevu shem kakovosti** na Čebelarški zvezi Slovenije.
2. Pri prodaji uporabljam **obešanke**, ki podajajo ključne informacije o medu iz EU-shem kakovosti in si jih lahko brezplačno zagotovim **ob nakupu prelepke SMGO** pri Ines Zajc Žunić na: ines.zunic@czs.si. Koristniki shem Kraški med in Kočevski gozdni med se za obešanke obrnite na: tina.zerovnik@czs.si.
3. Promocija na vaših spletnih straneh, družbenih omrežjih in tiskanih medijih lahko poteka z objavo **oglasov**, ki jih pošiljamo v prilogi sporočila, objave pa lahko dopolnite tudi z **videom »Okusite pravega«**, ki ga najdete na YouTube kanalu Čebelarške zveze Slovenije oz. na QR-povezavi.
4. Promocijo lahko izvajate tudi na kulinarčnih in drugih dogodkih, tržnicah in prodajnih mestih z uporabo **samostojnih stojal in drugih promocijskih materialov in izvedbo delavnic za otroke ter kulinarčnih doživetij za obiskovalce**. Nekaj samostojnih stojal imamo na voljo za izposajo na Čebelarški zvezi Slovenije, lahko pa si jih izdelate tudi sami. Več informacij v povezavi s promocijo na dogodkih lahko dobite na: tina.zerovnik@czs.si ali 040 436 513.
5. Ključnega pomena za uspešno promocijo in trženje je, da potrošniki prepoznajo, iščejo ter se odločajo za nakup medu iz evropskih shem kakovosti. To lahko dosežemo le s skupnimi močmi, tako da povečamo ponudbo. Več čebelarjev, kot bo prodajalo med iz evropskih shem kakovosti, večja bo prepoznavnost med potrošniki. S tem bomo privabili več potrošnikov, ki bodo kupovali med, kar pomeni **večje povpraševanje ter okrepitev našega položaja na trgu**. Cilj je, da vsi čebelarji, ki pridelujejo visokokakovosten med, postanejo del shem kakovosti. Zato vas vabimo, da **spodbujate tudi druge čebelarje ter čebelarske kolege k vključevanju v sistem shem kakovosti**. Za dodatne informacije o vključevanju v sistem se obrnite na Aljaža Debelaka, ki je dosegljiv na naslovu: aljaz.debelak@czs.si ali na telefonski številki: 040 436 519.

Želim vam veliko uspehov v letošnji prodajni sezoni!

Tina Žerovnik,
koordinatorka projekta

»Med nam daje moč za vso noč!«

Zadnjo nedeljo v avgustu sta se na Festivalu Avsenik v duhu slovenske tradicije združila Ansambel Saša Avsenika in Čebelarška zveza Slovenije. Več kot 2000 obiskovalcev je uživalo v zvokih pristne slovenske glasbe ter okušanju zaščitene medov iz evropskih shem kakovosti. Na odru je Sašo Avsenik z navdušenjem dejal: *»V Sloveniji imamo krasen slovenski med in nanj smo ponosni.«*

Vsak obiskovalec je prejel vrečko porcijskega medu in se pridružil množični degustaciji, ki jo je vodil Sašo Avsenik. Ob tem je razkril skrivnost njegovega ansambla: *»Slovenski med nam daje moč, da igramo, plešemo in pojemo vso noč.«* Degustaciji množice je sledila Avsenikova Čebelarška pesem. Na dogodku je potekala tudi degustacija različnih vrst, bogatih arom in okusov slovenskega medu z zaščiteno geografsko označbo, ki so jih uživali tako obiskovalci kot tudi nastopajoči v zadrju.

Čebelarška zveza Slovenije

Foto: Arhiv ČZS

Foto: Arhiv ČZS

Postanite licencirani predavatelj Čebelarške šole Antona Janše!

Čebelarška šola Antona Janše, ki deluje pod okriljem **Čebelarške zveze Slovenije**, odpira prve **prijave za licenciranje predavateljev!** Če ste strokovnjak na področju čebelarstva in bi radi delili svoje znanje ter izkušnje z novimi generacijami čebelarjev, vas vabimo, da se vključite v skupino licenciranih predavateljev.

Licencirani predavatelji bodo imeli ključno vlogo pri oblikovanju

in izvedbi posebnih izobraževalnih programov Čebelarške šole Antona Janše, ki zajemajo različna področja, kot so vzreja matic, apiterapija, tehnologija čebelarjenja, čebelarški turizem in druge specializirane tematike. Z licenciranjem boste pridobili priložnost za nadaljnje izpopolnjevanje svojih predavateljskih kompetenc ter sodelovanje pri izgradnji kakovostnih programov za

prihodnost slovenskega čebelarstva.

Prijave so zdaj odprte, zato vas vabimo, da se čim prej prijavite in sodelujete v postopku licenciranja. Za več informacij o postopku prijave in pogojih licenciranja stopite v stik z nami na: csaj@czs.si.

Ne zamudite te priložnosti in prispevajte k izobraževanju ter razvoju čebelarstva!

Informacija je pot do rešitve

Vremenske spremembe in različne transportne poti tujim živalskim in rastlinskim vrstam omogočajo lažje širjenje. Ne glede na to, ali je ta vrsta za okolje škodljiva ali ne, pa je dobro, če so tisti, ki jih nova okoliščina lahko prizadene, o tem obveščeni. Že večkrat se je izkazalo, kako zares ključno je tesno sodelovanje med čebelarji in oblastmi na vseh korakih. Le če informacije tečejo v obe smeri, se lahko na nepredvidene dogodke dobro odzovemo. S primerom togega odziva pristojnih se je srečala malteška čebelarška zveza. Objavljamo izjavo za javnost gospoda Jorgeja Spiterija, predsednika malteške čebelarške zveze in podpredsednika za promocijo in mednarodno sodelovanje, člana izvršnega odbora Evropske čebelarške zveze:

Čeprav je bila *Apis florea* opažena na Malti v začetku maja 2024 (osebna komunikacija avgusta 2024 s fotografskimi dokazi), sta bili njeno opažanje in identifikacija uradno objavljene šele avgusta! Poleg tega malteško čebelarско združenje (MBKA), ki je najstarejša in največja čebelarška skupnost na Malti, ni vedela za takšno opažanje pred avgustovsko objavo, medtem ko so bile malteške oblasti obveščene (A. Uzunov et al., str. 2, 2024) (<https://doi.org/10.1080/00218839.2024.2386888>).

Razlogov za tako pozno objavo je lahko več, a najbolj skrb vzbujajoče je dejstvo, da čeprav se je ta šokantna novica v času pisanja tega članka razširila po vsem svetu, malteške oblasti niso transparentno izdale nobenega poročila, navodil in previdnostnih ukrepov, ki bi jih (zlasti čebelarška skupnost) morali sprejeti za zaščito malteške in evropske biotske raznovrstnosti pred morebitno škodo zaradi *A. floree*.

Tak incident lahko pomeni možno širjenje tujih škodljivcev in bolezni na lokalne čebele, vključno z malteško medonosno čebelo (*Apis mellifera ruttneri*), in v kateri koli državi, ki trguje z Malto. Zdi se, da čeprav ima Malta zgodovino vnosa tujih škodljivcev in bolezni, ki prizadenejo čebele, in sicer hude gnilobe čebelje zalege, imenovane tudi ameriška gniloba, in *Varroa destructor*, država ni primerno opremljena za obvladovanje takšnih incidentov, kljub temu pa še naprej trguje z drugimi državami s tveganjem nadaljnje okužbe. MBKA je opozorila oblasti, enoto za digitalno gospodarstvo Skupnega raziskovalnega središča, Evropsko čebelarško zvezo (Eba) in Mednarodno zvezo čebelarških združenj (Apimondia), pri čemer je v času pisanja tega članka podporo prejela samo od Ebe in Apimondie.

Tečaj za senzoričnega preizkuševalca medu

Zbiramo prijave za opravljanje osnovnega tečaja za senzoričnega preizkuševalca medu. S tem lahko pridobite veljavno licenco za sodelovanje v ocenjevalnem panelu na senzoričnih ocenjevanjih medu. Ko bo zadostno število interesentov, bo tečaj organizirala Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani. Zbiranje prijav: aljaz.debelak@czs.si.

Razpis natečaja za najboljšo tehnološko rešitev v čebelarstvu za leto 2025

Komisija za tehnologijo čebelarjenja in varno hrano pri ČZS ter Javna svetovalna služba v čebelarstvu razpisujeta **natečaj za najboljšo tehnološko rešitev v čebelarstvu za leto 2025**, na katerem se išče najboljša **nova** tehnološka rešitev v čebelarstvu, torej na področju panjev, pripomočkov in opreme za delo s čebelami in čebeljimi pridelki, metodami dela in podobno.

Pogoj za sodelovanje je, da najkasneje do **15. januarja 2025** na e-naslov: simon.golob@czs.si pošljete kratek opis ter fotografije ali videoposnetke svojega izdelka oziroma tehnološke rešitve. Opis naj ne bo daljši od pol strani A4 in naj na kratko zajame bistvo in glavne lastnosti, način uporabe in namen prijavljene izboljšave. Vse prejete prijave bo pregledala in na podlagi ocenjevalnih meril (dostopni na naši spletni strani) ocenila Komisija ČZS za tehnologijo čebelarjenja in varno hrano.

Najboljše rešitve in njihovi avtorji bodo imeli možnost promocije oziroma predstavitve svojega izdelka na sejmu ApiSlovenija, v reviji *Slovenski čebelar* ter v obliki objave in promocijskega videa na spletni strani ČZS.

Več informacij o natečaju lahko dobite na tel. št.: 030 604 015 ali na e-naslovu: simon.golob@czs.si.

Simon Golob, svetovalac za tehnologijo čebelarjenja pri JSSČ

Iščemo čebelam najprijaznejšo občino v letu 2024

Čebelarska zveza Slovenije, JSSČ, išče čebelam najprijaznejšo občino v letu 2024. Namen natečaja je izboljšanje delovanja med lokalnimi skupnostmi in čebelarskimi društvi.

Projekt, ki traja že vrsto let, je prinesel naziv čebelam najprijaznejša občina že številnim občinam, ki so sodelovale na razpisu. V Sloveniji je povezanost med lokalnimi skupnostmi in čebelarstvom zelo velika, kajti v skoraj vseh lokalnih skupnostih delujejo tudi čebelarska društva.

Skupna skrb za ustvarjanje primerne okolja pomeni še več kot le ohranitev čebel in oprasovalcev, je v prvi vrsti odgovornost vseh nas, da ohranimo naravo za nas in naše prihodnje rodove.

Slovenske občine smo že vljudno povabili k sodelovanju. Prijave na izpolnjenem obrazcu, kjer občina navede vse dejavnosti, ki jih **izvaja v korist ohranjanja**

čebel in drugih oprasovalcev ter čebelarstva v letu 2024, sprejemamo na naslov ČZS, Brdo 8 pri Lukovici, 1225 Lukovica, ali po elektronski pošti: mojca.pibernik@czs.si, **najkasneje do 31. oktobra 2024**. Po zaključku prejema prijav bo strokovna komisija v ožji izbor uvrstila tri slovenske občine, ki se bodo potegovala za naziv čebelam najprijaznejša občina v letu 2024.

V primeru dodatnih vprašanj se lahko obrnete na Mojco Pibernik (e-naslov: mojca.pibernik@czs.si, mobilna št.: 040 436 518, tel. št.: 01 729 61 28).

Skupaj bomo prispevali k povečanju prepoznavnosti občin, ki se zavedajo pomena ohranjanja čebel in drugih oprasovalcev.

Predsednike čebelarskih društev vabimo, da spodbudite občine, da se prijavijo na razpis.

Veselimo se vašega sodelovanja.

Mojca Pibernik, svetovalka specialistka za ekonomiko

Več informacij
najdete na QR-povezavi:

Mednarodni simpozij Dan apiterapije

V soboto, **26. oktobra 2024**, vas vabimo na simpozij Dan apiterapije, ki bo potekal na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede (Pivola 10, 2311 Hoče). Dan apiterapije organizira Javna svetovalna služba v čebelarstvu, Čebelarstva zveza Slovenije, v sodelovanju s Čebelarstvo zvezo društev Štajerske.

Program

8.00–8.45 Sprejem udeležencev, informacije o izobraževanju apiterapevtov in nacionalni poklicni kvalifikaciji apiterapevt/apiterapevtka

8.45–9.00 Uvodni pozdrav

9.00–9.30 PRIMERJAVA IZDELKOV IZ PROPOLISA NA VODNI IN ALKOHOLNI OSNOVI, dr. Rok Kopinč, univ. dipl. biokem., MBA, vodja razvoja in raziskav pri Medexu

9.30–10.00 KAKO TRŽITI APITERAPEVTSKO DEJAVNOST, Tilen Velkovrh, čebelar

10.00–10.30 TERAPEVTSKE LASTNOSTI MEDOV Z DODATKI, KOT SO ZELIŠČA IN SADJE »Therapeutic properties of honey with additives such as medicinal herbs or fruit«, dr. Azra Sinanović, From Food Health

10.30–11.00 PREDSTAVITEV MEDOV Z DODATKI, Anton Štut, čebelar

Odmor

11.15–11.45 MOJE IZKUŠNJE Z ZDRAVLJENJEM PROSTATE S POMOČJO SVEŽEGA CVETNEGA PRAHU, Franc Šivic, čebelar

11.45–12.00 KAKO V ČEBELARSKO DRUŠTVO VPELJATI PROGRAM APITERAPIJE, Andrej Jus, predsednik Čebelarskega društva Domžale

12.00–12.30 APIPEDAGOGIKA & APITERAPIJA V VRTCU, Nina Ilič, Zavod Eneja

12.30–12.45 IZOBRAŽEVANJE APITERAPEVTOV IN NACIONALNA POKLICNA KVALIFIKACIJA, Kristina Dolinar Paulič, dr. vet. med, Biotehniška šola Maribor

Vljudno vabljeni! Vstop na dogodek je prost.

Ana Janžekovič, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane

Seminarji svetovalcev specialistov

ČZS, JSSČ, razpisuje seminarje za čebelarje iz področja tehnologije čebelarjenja. Praktični del seminarja predvideva delo z živimi čebelami. Ker lahko pičijo, s seboj prinesite čebelarstvo zaščitno opremo in tako poskrbite za lastno varnost. Organizator in izvajalci tečaja ne odgovarjajo v primeru čebeljega pika. Potrdilo o udeležbi na seminarjih bodo prejeli le tisti, ki se bodo udeležili vseh ur izobraževanja. Za udeležbo na seminarjih je **obvezna prijava** na kontakt ob posameznem seminarju. Število udeležencev na seminarju je omejeno. Podrobnejše informacije o seminarju bodo prejeli prijavljeni udeleženci.

Datum	Ura	Tema	Predavatelj	Kraj	Stik
2. 10. 2024	17.00	Seminar: Skrb za kakovost voska	Vlado Auguštin	Čebelarški dom, Sela pri Otovcu, Črnomelj	g. Milinkovič, 030 604 090
9. 10. 2024	17.00	Ekološki pristop k pridelavi in predelavi voska	Vlado Auguštin	Gostilna Briški, Kočevje	g. Majerle, 041 415 314
16. 10. 2024	17.00	Strokovna razprava: Načrtna pridelava voska	Vlado Auguštin, Aleš Demšar, Robert Kocjan	Čebelarški dom Brode, Škofja Loka	g. Demšar, 041 482 982
16. 10. 2024	16.00	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Tina Žerovnik	Čebelarški center Slovenije, Brdo 8, Lukovica	ga. Kovačević, 030 604 009
21. 10. 2024	18.00	Tehnologija pridobivanja čebeljega strupa	Simon Golob	Mestna knjižnica Kranj	g. Smrdel, 041 386 697
22. 10. 2024	17.00	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Tina Žerovnik	ČD Zagorje, Valvazorjeva 2, Izlake	ga. Paš Juvan, 040 164 945
24. 10. 2024	16.00	Tehnologija čebelarjenja z AŽ panji	Simon Golob	Čebelarški center Slovenije, Brdo 8, Lukovica	ga. Kovačević, 030 604 009

Posvet mentorjev čebelarских krožkov

Skupaj za boljšo prihodnost mladih čebelarjev

Na Čebelarški zvezi Slovenije se je 12. septembra 2024 odvijal posvet mentorjev čebelarских krožkov, kjer so se zbrali mentorji z različnih koncev Slovenije. Namen posveta je bil predaja materiala za izvajanje krožkov, predstavitev dejavnosti v novem šolskem letu, izzivov in dobrih praks, s katerimi se srečujejo mentorji pri svojem delu s prihodnjimi mladimi čebelarji. Posvet se je začel z uvodnim pozdravom Boštjana Noča, predsednika Čebelarške zveze Slovenije, ki je poudaril pomembnost mentorske vloge pri vzgoji in izobraževanju mladih čebelarjev. Izpostavil je, kako ključno je, da mentorji s svojim znanjem, navdušenjem in predanostjo spodbujajo ljubezen do čebelarstva in s tem prispevajo k ohranjanju te bogate tradicije, ter kako je njihovo delo pomembno. Zanj jim je hvaležna vsa čebelarška skupnost. V svojem nagovoru je poudaril, da samo s sodelovanjem med mentorji, šolami in Čebelarško zvezo Slovenije lahko dosežemo še boljše programe in podpiramo mlade čebelarje. V nadaljevanju smo predstavili smernice za delo čebelarских krožkov v šolskem letu 2024/2025. Posebna pozornost je bila namenjena

predstavitvi dopolnjene izdaje učbenika Čebela se predstavi, ki bo še naprej ključno orodje pri učenju tako za mentorje kot tudi za mlade krožkarje. Dopolnjeni učbenik vsebuje dodatne vsebine (dodani škodljivci, čebelarški turizem, apiterapija, dan sajenja medovitih rastlin ter varčnost čebel) in nova orodja (QR-povezave do video vsebin na spletu), ki bodo pomagali učencem še bolje razumeti vlogo čebel v naravi in proces čebelarjenja.

Poleg učbenika so mentorji in krožki prejeli tudi osnovno gradivo, ki bo v pomoč pri izvajanju praktičnih delavnic in dejavnosti. Med prejetim gradivom so bili satniki, satnice, žice, stenj ter hišice za divje opraševalce, delovni zvezki, učbeniki ter deščice za poslikavo panjskih končnic, ki so tradicionalni del slovenske čebelarške dediščine. Ta material bo mentorjem na voljo, da bodo lahko svojim krožkarjem omogočili praktične izkušnje pri delu s čebelami in jim predstavili celoten spekter čebelarških dejavnosti, od priprave satov do ustvarjalnega dela, kot je poslikava panjskih končnic, ki ima v Sloveniji bogato zgodovino. Med pomembnimi točkami je bila tudi najava Tekmovanja mladih čebelarjev 2025, ki bo ponovna priložnost za krožkarje, da pokažejo svoje znanje in spretnosti. V razdelku Slovenski čebelar: Krožek se predstavi so mentorji prejeli povabilo, da predstavijo svoje krožke in delijo zgodbe o svojem delu. V nadaljevanju so mentorji izpostavili različne izzive, s katerimi

se srečujejo pri vodenju krožkov in na katere bomo v prihodnosti pozornejši. Posebno pozornost je pritegnila tudi predstavitev dobre prakse čebelarskega krožka, ki ga vodi mentorica Suzana Pacek na OŠ Jurij Dalmatin Krško. Poudarila je izzive pri prilagoditvi vsebin mladim udeležencem ter uspešne metode za vključevanje otrok v aktivno izobraževanje. Njena predstavitev je mentorjem ponudila dragocen vpogled v učinkovite pristope pri delu z mladimi čebelarji. Zdravstvena varnost je bila prav tako na dnevnem redu, saj je Selma Prejac, diplomirana medicinska sestra iz Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca Maribor, pripravila predavanje o varnosti in ukrepih v primeru čebeljega pika ter nudenju prve pomoči. Njen prispevek je bil ključnega pomena za zagotavljanje varnega okolja pri izvajanju čebelarских krožkov ter za prepoznavanje alergij in ustrezno ukrepanje.

Čebelarški krožki so pomembni za podmladek čebelarских društev, za spodbujanje, da se vključijo in postanejo del čebelarstva, kot tudi za ozaveščanje mladih o pomenu čebel in ohranjanju narave. Ob tej priložnosti tudi pozivamo čebelarška društva, kjer krožki še ne delujejo, da se povežejo z lokalno šolo in ustanovijo krožek. Za celoten postopek vključitve se obrnite na boris.potocnik@czs.si ali na telefonski številki 01 729 61 11 in 051 637 204.

Boris Potočnik, svetovalec specialist za izobraževanje

Priprava načrta za čebelarstva usposabljanja v letu 2025

ČZS želi pri čebelarskih društvih in območnih čebelarskih zvezah preveriti potrebo po izvedbi čebelarskih usposabljanj in svetovanj v organizaciji njenih svetovalcev specialistov s področja varne hrane, tehnologije in ekonomike čebelarjenja kot tudi v okviru podintervencije »Usposabljanje v čebelarstvu«. **Glede na razpoložljivo število ur usposabljanj in zbranih povratnih informacij bomo po načelu enakomerne zastopanosti območij usposabljanja razporedili po vsej Sloveniji.** Usposabljanja in svetovanja iz programa JSSČ kot tudi iz programov PRO in ONS za leto 2025 pa bodo po načelu enakomerne zastopanosti območij potekala po vsej Sloveniji. Povratna informacija s terena bo organizatorjem v pomoč pri oblikovanju načrta usposabljanj.

1. Izobraževanja in usposabljanja svetovalcev specialistov v letu 2025:

Tehnologija čebelarjenja
Apitehnični ukrepi
Delavnica za uporabo spletnih aplikacij za vnos in registracijo stojišč – SIRIS, GERK za upravljavce pašnih redov
Tehnologija čebelarjenja z različnimi vrstami listovnih panjev
Pridelava in predelava voska
Dobra čebelarstva praksa
Oskrba čebeljih družin glede na podnebne razmere
Tehnologija pridobivanja medu v satju
Tehnologija pridobivanja čebeljega strupa
Ekonomika čebelarjenja
Izdelava razvojnih načrtov
Možnosti pridobivanja in črpanja nepovratnih sredstev
Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarstva zakonodaja s področja prodaje in trženja
Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov
Izračun lastne cene
Varna hrana
Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV
Označevanje in tehnologija pridelave medu
Označevanje in tehnologija pridelave cvetnega prahu
Označevanje in tehnologija pridelave propolisa
PRO in ONS
Čebele paše v Sloveniji
Vzreja matic in ohranjanje kranjske čebele

2. Usposabljanja v čebelarstvu – v programskem letu 2025 so na razpolago teme usposabljanj v naslednjih vsebinskih sklopih:

Biologija in oskrba čebeljih družin
Oskrba čebel čez leto po načelih dobre čebelarske prakse
Oskrba čebel čez leto po načelih dobre čebelarske prakse – delavnica
Izbrana poglavja biologije čebel
Oskrba čebeljih družin čez leto v nakladnih panjih
Oskrba čebeljih družin za uspešno prezimovanje
Vzreja matic
Vzreja čebeljih matic za lastne potrebe
Vzreja čebeljih matic
Vzreja čebeljih matic – delavnica
Čebelje paše
Prepoznavanje medovitih rastlin
Gozdne paše
Sadjarstvo in čebelarstvo
Terenski ogledi medonosnih rastlin in povzročiteljev gozdnega medenja
Podjetništvo in trženje
Čebelarski turizem
Medena kulinarika – delavnica (primeren prostor za izvedbo)
Apiterapija
Zgodovina čebelarstva

3. Seminarji svetovalcev specialistov v regijskih učnih čebelnjakih

Praktični del seminarja iz tehnoloških vsebin se izvaja na REGIJSKIH UČNIH ČEBELNJAKIH. Zato pri povpraševanju navedite tudi najbližji regijski čebelnjak.

Seminar o cvetnem prahu
Seminar o medu
Seminar o propolisu
Seminar o apitehničnih ukrepih
Seminar o tehnologiji čebelarjenja v nakladnih panjih
Seminar o tehnologiji čebelarjenja v AŽ-panjih
Seminar o tehnologiji pridelave in predelave čebeljega voska
Seminar o tehnologiji pridelave čebeljega strupa
Seminar o vzreji čebeljih matic za lastne potrebe
Seminar o gozdnem medenju s terenskim ogledom

Prosimo vas, da svoje povpraševanje sporočite najpozneje do 15. novembra 2024 g. Borisu Potočniku na e-naslov: boris.potocnik@czs.si ali po pošti na naslov ČZS ali spletno s pomočjo QR-kode.

V veselje nam bo, če boste ob povpraševanju za predlagana predavanja vključili tudi svoje predloge tem, ki nam bodo v veliko pomoč pri načrtovanju naših prihodnjih programov.

Tečaji za čebelarje začetnike v programskem letu 2025

ČZS razpisuje možnost organizacije tečajev za čebelarje začetnike, ki bodo potekali v letu 2025 (teorija in praksa). **Območne čebelarske zveze oz. čebelarska društva naj vlogo za izvedbo tečaja pošljejo najpozneje do 15. novembra 2024 g. Borisu Potočniku na e-naslov: boris.potocnik@czs.si ali po pošti na naslov ČZS.**

Vloga mora vsebovati:

- podatke o predvidenem kraju izvedbe tečaja;
- podatke za stik čebelarskega društva;
- morebitne izvajalce učnega načrta tečaja v vašem okolju;
- regijski učni čebelnjak, v katerem se bo izvajal praktični del (senam učnih čebelnjakov najdete na spletni strani ČZS pod rubriko *Za čebelarje - Regijski učni čebelnjaki*);
- ustrezen prostor, kjer se bo izvedel teoretični del (ustrezna oprema, projektor, računalnik ...).

Zaradi omejenih zmožnosti bo potrjen največ en tečaj na volilni okoliš ČZS. Območne zveze in društva prosimo, da se glede določitve lokacije tečaja v posameznem volilnem okolišu dogovorijo med seboj.

Po koncu razpisa, ko bo znan dokončen raspored tečajev v letu 2025, bo v *Slovenskem čebelarju* in na spletni strani ČZS objavljen razpis za zbiranje prijav zainteresiranih kandidatov za tečaje.

ČZS oddaja prostore za trgovsko dejavnost

Foto: Arhiv ČZS

Čebelarstva zveza Slovenije odda v najem prostore za opravljanje trgovske dejavnosti v Čebelarskem centru Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Prostori bodo na voljo za najem s **1. januarjem 2025**. Za dodatne informacije se obrnite na tel. št.: 01 729 61 02 oz. 041 370 409 (Barbara Dimc, tajnica ČZS) ali na e-naslov: barbara.dimc@czs.si.

Čebelarstva zveza Slovenije

17. Ocenjevanje medu z mednarodno udeležbo Sežana 2024

ČD Sežana organizira že **17. ocenjevanje medu**, ki bo 18. novembra 2024.

Najboljši medovi v konkurenci bodo primerno nagrajeni.

Vzorci z izjavo je treba oddati ali poslati v skladu s pravilnikom o ocenjevanju medu od 1. do 12. novembra 2024

na naslov: Jani Atelšek, Povir 52a, 6210 Sežana;
tel. št.: 031 667 158 ali 041 649 142

Vse informacije na spetni strani: www.cd-sezana.si

Ivan Atelšek, predsednik ČD Sežana

Priznanje Zadrुžne zveze Slovenije

Zadrुžna zveza Slovenije je ob svoji 150-letnici 28. avgusta 2024 na sejmu Agra Čebelarstva zvezi Slovenije podelila priznanje za prispevek k razvoju, dobrobiti ter ugledu čebelarstva, kmetijstva in podeželja.

Foto: Sandi Fišer

Foto: Sandi Fišer

Rezerviraj si dan za Dan shem!

Četrtek, 7. november 2024

Jubilejni 20. učni čebelnjak

V torek, 21. maja 2024, je pri Čebelarstem domu v Črni na Koroškem potekalo odprtje učnega čebelnjaka, ki ga je ČD Črna na Koroškem podarila PRVA osebna zavarovalnica skupaj s Čebelarsko zvezo Slovenije. Na odprtju so sodelovali tudi predsednik ČZ Slovenije in Evrope g. Boštjan Noč ter predstavnica PRVE osebne zavarovalnice ga. Nataša Hajdinjak. Pester program so pripravili učenci OŠ Črna. Učni čebelnjak je namenjen krožkarjem osnovne šole za boljše pridobivanje praktičnih znanj iz čebelarjenja in ohranjanju kulturne dediščine.

Čebelarsko društvo Črna na Koroškem

Vesetje in občutke so z nami delili tudi:

Z velikim veseljem smo pričakovali odprtje učnega čebelnjaka, saj smo si ga že zelo dolgo želeli. S pridobitvijo čebelnjaka in treh čebeljih družin ter z urejeno okolico z medovitimi rastlinami bomo lahko dejavnost čebelarskega krožka nadgradili. Poleg teoretičnega pridobivanja znanja imamo sedaj pogoje tudi za praktično usposabljanje. Naučili se bomo osnov čebelarjenja v posameznem obdobju leta: pregled čebeljih družin, preprečevanje rojenja, označevanje matice, hranjenje čebel, zdravljenje, priprava na zimovanje, točenje medu ... Zaradi praktičnega usposabljanja bo tudi zanimanje za čebelarjenje večje.

Mentorica Marija Šepul

Na OŠ Črna na Koroškem pozdravljamo postavitev učnega čebelnjaka. To je pomembna pridobitev, ki pomeni boljše pogoje za vzgojo mladih čebelarjev, zagotovo se bo zanimanje za čebelarstvo med

mladimi še povečalo. Predstavlja pa tudi enkratno priložnost ozaveščanja o pomenu skrbi za čebele in čebelarstva za okolje. Kot šola in tudi vrtec v svoje delo vključujemo vsebine s področja čebelarstva, ki jih uspešno razvija in promovira Čebelarska zveza Slovenije s čebelarskimi društvi. Te vsebine dopolnjujejo program šole in spodbujajo vrednote, ki jih želimo pri učencih razvijati, spoštovanje, odgovornost, skrb za okolje in trajnostni razvoj. Čestitke in zahvala vsem, ki ste zaslužni za postavitev čebelnjaka. Verjamem, da bo kot prostor za izobraževanje, raziskovanje in povezovanje postal središče znanja o čebelah in čebelarstvu.

Mitja Pranjč, ravnatelj OŠ Črna na Koroškem

Vsako leto sva z dedkom lepo skrbela za panje. Četrtega avgusta 2024 so Črno na Koroškem zajele poplave, ki so poplavile tudi našo hišo in čebelnjak. Najbolj je bila takrat v skrbeh babica. Vsi so bili v skrbeh za hišo, midva z dedkom pa za čebelnjak. Čez hrib smo se lahko sporazumevali z mojo teto. Povedala nam je, da je v čebelnjaku velika luknja. Planil sem v jok, saj nam je voda odnesla štiri AŽ-panje in dva LR-panja. Odneslo mi je edino, kar sem rad delal v prostem času. Po dveh težkih nočeh smo se umirili, saj je voda odtekla. Prvo, kar sva z dedkom naredila, je bilo, da sva šla do čebelnjaka, ki je bil skoraj prazen. S pomočjo prijateljev smo čebelnjak očistili tako kot hišo. Dobili smo dva AŽ-panja od dedkovega prijatelja, enega je dedek dobil za rojstni dan in enega je kupil. Kupila sva tudi orodje in opremo. Še danes z dedkom lepo delava s čebelami in upava, da letos pri nas tudi lahko točiva med. Zaradi tega sem še bolj vesel, da smo v Črni dobili učni čebelnjak. Obiskujem tudi čebelarski krožek, zato da lahko znanje pridobivam tudi tam.

Ažbe Potočnik, krožkar

Mene zelo veseli, ker smo dobili ta poučni čebelnjak, ker lahko opazujemo čebele, kako delajo, in zato da smo lahko pri čebelnjaku in ne v učilnici. Pri prvem obisku smo obarvali matico, za poizkus pa tudi trota. Ko je bilo odprtje, smo se oblekli v čebelarske obleke in jaz sem igral harmoniko. Čebelarski krožek mi pomeni veliko, ker je imel moj stric tudi čebele. Jaz bom tudi čebelar.

Lenart Kos, krožkar

Čebelarški krožek na Osnovni šoli v Dobu in Podružnični šoli Krtina

Čebelarško društvo Krtina Dob ima dolgo zgodovino, saj izhaja iz leta 1919 ustanovljene Čebelarške podružnice za brdski sodni okraj v Krtini. Z reorganizacijo čebelarških društev po drugi svetovni vojni smo se preimenovali v Čebelarško družino Krtina in delovali v okviru ČD Domžale. Leta 2012 smo ponovno postali samostojni in se imenujemo ČD Krtina Dob.

Med predsedovanjem Čebelarški družini Dob sem ugotovil, da je bila povprečna starost čebelarjev 65 let, in sklenil ukrepati. Leta 2008 sem se povezal s takratno ravnateljico Osnovne šole Dob Barbko Drobnič ter jo zaprosil, če bi bila pripravljena sodelovati pri ustanovitvi čebelarškega krožka. Ravnateljica je bila navdušena nad idejo in že isto leto sem pri sebi doma gostil prvih 25 učenek in učencev. Naslednjega leta smo se že udeležili prvega državnega tekmovanja, leta 2010 pa smo že prejeli prva zlata priznanja. Ker so bili rezultati naših mladih tekmovalcev v naslednjih letih ves čas zelo dobri, smo začeli razmišljati o učnem čebelnjaku, kandidirali za sredstva in ga leta 2013 tudi postavili.

Uspelo nam je pridobiti več mladih čebelarjev ter njihove družine, v letih 2012/2013 pa so se nam pridružile še štiri mlade družine, s čimer

smo precej pomladili starostno strukturo članov. Število mladih članov krožka se je iz leta v leto povečevalo, pridružili so se tudi učenci iz podružnične šole v Krtini. Zaradi številčnosti mladih čebelarjev in majhnega učnega čebelnjaka je nastala težava s shranjevanjem opreme in primerne prostora ob slabem vremenu. Društvo je zato sklenilo poleg obstoječega učnega čebelnjaka napraviti nov objekt. Z vnetim sodelovanjem vseh članov nam je uspelo zbrati sredstva in postaviti ličen moderno oblikovan lesen objekt, ki smo ga 3. oktobra 2022 slovesno odprli. Novi objekt je lepo služil za čebelarska srečanja, hrambo opreme in bil okras kraja. Samo leto dni od odprtja, 22. oktobra 2023, pa nas je pretresla novica, da so ponoči brezbržni vandali namerno požgali objekt, ki je v celoti, z opremo vred, pogorel. Seveda nas je to močno potrlo, saj je v nekaj minutah izginilo mesece in mesece dela in velik finančni vložek. Na pogorišču objekta sem zbral vse člane društva in otroke, in prav otroci so mi vlili posebno upanje in voljo, da smo se odločili za ponovno gradnjo novega objekta. V enem letu nam je uspelo postaviti nov objekt, vendar nam manjka še kar precej sredstev za dokončanje.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam ob tej nesreči pomagali s finančnimi donacijami, za pomoč pa prosimo še druge, vsakega vašega prispevka bomo veseli (TRR: SI 56 6100 0002 1038 192).

Na koncu bi poudaril še, da je čebelarški krožek dober način, da mlade navdušimo za čebelarstvo in pomladimo starostno strukturo društva.

Naj medi.

Marjan Koderman,
predsednik ČD Krtina Dob

Čebelarški krožek na OŠ Srečka Kosovela Sežana

Na OŠ Srečka Kosovela Sežana smo pred sedmimi leti začeli čebelarški krožek. Mentor čebelarskega krožka je od vsega začetka Igor Meden, ki je delu z učenci predan, za sodelovanje pa zna navdušiti tudi druge učitelje naše šole. V atrij šole smo postavili čebelnjak s štirimi panji, ki so jih učenci obnovili ter pod vodstvom mentorice Mateje Melan poslikali z motivi znanih slovenskih ilustratorjev. Tako se je s štirimi starimi panji začela zgodba našega čebelarskega krožka. Od takrat do danes so učenci čebelarskega krožka v sodelovanju z drugimi učenci šole uredili okolico čebelnjaka, tako da smo za šolski eko vrt prejeli priznanje za urejenost. Učenci krožka pogosto sodelujejo z učenci drugih predmetov, kot so glasbena umetnost, slovenski jezik, fizika, likovna umetnost. Osnovne čebelarske veščine pridobivajo kar na šoli. Pouk je v 70 % praktičen, kar učence posebej veseli. Krožkarji drugim učencem prikazujejo čebelarska opravila, točenje medu, merijo zvok čebel, izdelujejo satnice, označujejo matice, pečejo medene piškote. Vsako leto se udeležijo izpopolnjevanja čebelarskega znanja na izobraževanju, ki ga organizira Čebelarsko društvo Sežana. Tudi letos smo skupaj z društvom razpisali natečaj poslikave panjskih končnic, na katerem sodelujejo vse osnovne šole kraško-brkinske regije. Razglasitev rezultatov lanskega natečaja je bila ob ocenjevanju kraškega medu, kjer je naša šola prejela srebrno priznanje za šolski

med. Ob tradicionalnem slovenskem zajtrku učenci krožka učencem razredne stopnje predstavijo življenje čebel, pogosto z glasbeno spremljavo učencev glasbene umetnosti pod vodstvom mentorja Uroša Ceja. Kadar so člani čebelarskega krožka harmonikarji, je dogodek posebno vesel. Lani smo odprli nov čebelarški kabinet oz. učilnico. Tu imajo učenci spravljeno opremo, ki je potrebna za čebelarjenje. Učenci so opremljeni s čebelarskim jopičem, klobukom in rokavicami. V kabinetu je omara, katere vrata so izdelana v obliki panjev. Na vrata omare so učenci z mentorico Ines Pahor naslikali panjske končnice. Vsako leto na šoli pridelamo kar nekaj medu. Porabimo ga za tradicionalni slovenski zajtrk, za reprezentančna darila partnerjem naše šole, veliko ga prodamo na Miklavževem sejmu.

Da je krožek v šoli tako uspešen, je v veliki meri zasluga mentorja Igorja Medena, pa vendar brez sodelovanja z vodstvom šole, ki zna prisluhniti željam učencev in učiteljem po kakovostnem pouku, ne bi šlo. Zahvalo za uspešno zgodbo čebelarskega krožka lahko pripišemo tudi Čebelarskemu društvu Sežana, predsedniku Ivanu Atelšku, ki je že desetletja gonilna sila čebelarjenja na Krasu, ter Dragu Maliju, na katerega se lahko vedno obrnemo za nasvet.

Mateja Melan

Zapustili so nas

Franc Stramec
(1950–2024)

Konec meseca julija smo se poslovili od dolgoletnega člana Franca Stramca. Ljubezen do čebel je gojil že kot otrok, vendar je začel čebelariti leta 1983, ko si je ustvaril dom v Trčovi. Od takrat in vse do njegovih zadnjih dni je bil Franc zvest svojemu čebelarskemu poslanstvu. V 41 letih društvenega delovanja je bil 12 let predsednik Čebelarskega društva Malečnik in s svojim marljivim delom pripomogel k obstoju društva. Za svoje predano delo na področju čebelarstva je prejel več priznanj in odlikovanj. Prejel je priznanji Antona Janša III. in II. stopnje ter bronasti Petrov ključ, priznanje KS Malečnik. S smrtjo Franca smo izgubili dobrega prijatelja, ki je čebelarstvu in ČD Malečnik dal velik del sebe. Franc, ohranili te bomo v najlepšem spominu.

ČD Malečnik

Janko Erjavec
(1952–2024)

Aprila se je od nas poslovil dolgoletni član ČD Veržej Janko Erjavec. Iz ljubezni do narave in čebel se je pred 36 leti začel ukvarjati s čebelarstvom. Z leti je gospodaril z 28 družinami, predvsem v domačem kraju Krapje. Za svoje delo je prejel priznanje za 30 let dela v čebelarstvu. Čebelarski kolegi ga bomo ohranili v lepem in trajnem spominu.

ČD Veržej

Avzug Podovšovnik
(1937–2024)

V aprilu nas je zapustil naš dolgoletni član Avgust Podovšovnik. Bil je velik ljubitelj narave in čebel. Ljubezen do čebel je

kmalu spoznal prek svojega očeta čebelarja. Imel je bogato čebelarsko znanje in je svojo modrost prenašal na mlade čebelarje. Kot skrben in predan čebelar je uspešno čebelaril v AŽ-panjih. Vsa leta je bil aktiven v upravnem odboru društva, deset let je tudi skrbno in zavzeto opravljal funkcijo gospodarja čebelarskega doma. Za svoje nesebično delo je prejel priznanji Antona Janša III. in II. stopnje, priznanje društva, zadnja leta pa je bil častni član društva. Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu.

ČD Žerjav

Bojan Koleča
(1932–2024)

Za vedno smo se na vitanjskem pokopališču poslovili od našega najstarejšega člana Bojana Koleča. Njegova pot v našem društvu se je začela že leta nazaj, ko se je z družino preselil v Vitanje in tam nadaljeval njegovo največjo ljubezen iz otroštva, čebelarjenje. Čebelaril je z več 100 družinami, na koncu

pa je še vedno vestno in ob pomoči žene in sina skrbel za 40 družin. V društvu je bil aktiven član in svoje znanje o čebelarstvu z veseljem prenašal na druge. Bojan, hvala vam za vse in naj vam bo lepo nekje za mavrico z vašimi čebelicami.

ČD Slovenske Konjice

Jožef Turk
(1943–2024)

Februarja nas je v 81. letu starosti zapustil naš član Jožef Turk. Bil je velik ljubitelj živali in narave. S čebelarstvom se je ljubiteljsko ukvarjal 25 let, leta 2005 pa se je včlanil v ČD Novo mesto.

Doma si je naredil čebelnjak in čebelaril z desetimi družinami. Za čebelarjenje je navdušil tudi vnuka, ki mu je rad priskočil na pomoč pri delu v čebelnjaku. Čebelarski kolegi ga bomo ohranili v lepem in trajnem spominu.

ČD Novo mesto

Izdelava prevoznih čebelnjakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

Čebelarstvo PISLAK BALI
Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

PREDELAVA VOSKA

Izdelujemo satnice vseh dimenzij iz vašega voska

031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

ApiHerb

Krmini dodatek na osnovi rastlinskih izvlečkov, eteričnih olj in vitaminov B

DVOJNO DELOVANJE:

- Učinkovito zmanjševanje števila spor noseme
- Pozitiven učinek na rast kolonij

OBDOBJE UPORABE:

- POMLAD (februar/marec)
- JESEN (avgust/september)
- Pri temperaturah nad 10°C

PREDNOSTI:

- 100% študije s pozitivnimi rezultati proti noseči
- Vec kot 25% povečanje populacije čebel
- Vec kot 20 držav, kjer se uporablja

Api-Bioxal

62 mg/ml raztopina za čebeljo družino

Inovativna formula z visoko učinkovitostjo proti varozi, varna in z odlično toleranco.

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodilo!
O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s farmacevtom.

080 13 15
VETCONSULT PHARMA d.o.o.

Priloga september 2022

FTN d.o.o.
Nad izviri 34
2204 Miklavž na Dr. polju
02/62-96-226
Delovni čas:
od ponedeljka do petka
med 9. in 15. uro

**MEĐENA
PONUDBA
-10%**

Akcija »Medena ponudba« velja za označene tri motive pokroščkov v času od 1.10. do 30.11.2024 za gotovinski nakup pokroščkov iz zaloge v količinah kartonskega pakiranja posameznega motiva.

NOVO!

ČEBELARSKA TEHTNICA **BeeConn**

LITE GPS

beeconn.si
@beeconn.si

API KON-TAKT

REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK

PON - PET 9-12 h **031 339 287**

SPLETNA TRGOVINA 0-24 h

www.cebelskaoprema.si

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZACETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- KVALITETNA IZDELAVA (rogličeni spoji, kvaliteten smrekov les),
- MOŽNOST DOSTAVE.

040 464 873

www.mojcebelnjak.si

Mizarstvo *Strgar* d.o.o., Priljučeva ulica 10 a, 1291 Škofljica

Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

ČEBELJI KORIDOR

Preverjen in priporočen pripomoček za preprečevanje čebeljega ropa.

5 KOŠOV
ZA 29,80 €

www.cebeljikoridor.si

Za naročila pokličite tel. št. 031 536 229.

PLINSKI SUBLIMATOR

Sublimiranje brez elektrike in akumulatorjev.

169 € +
zastonj
dostava

Raziskave potrjujejo, da plinski sublimator v primerjavi z električnim zagotavlja **primerljivo učinkovitost**.

www.plinski-sublimator.si

Za naročila pokličite tel. št. 031 536 229.

GRELNA BLAZINA

Za lažje polnjenje ter dekrystalizacijo medu. Enostavna in učinkovita uporaba.

**AKCIJSKA
CENA!**

321,96 €
289,75 €

www.honeyblanket.com

Novo!

TRADICIONALNA IZDELAVA
VSEH VRST AŽ-PANJEV
NAJBOLJŠI
SLOVENSKI
SMREKOV LES
ROGLJIČENI
(CINKANI) SPOJI

**MIZARSTVO
KRŽE**
1938

www.krze.si

PRI ENKRATNEM NAKUPU
DESETIH AŽ-PANJEV
VAM PODARIMO
PRAŠILČEK

Idrijska 10, 1360 Vrhnika

041-420-200

01-755-13-17

**WACHS
HÖDL**

Predelava čebeljega voska in čebelarski pripomočki

A Deutsch Haseldorf 75, 8493 Klösch T +43 3475 2270
M info@wachs-hoedl.com W www.wachs-hoedl.com

Satnice iz lastnega voska

-Možnost ogleda predelave lastnega voska od 20 kg ali starih satnic od 50 kg naprej, v nove satnice.
Obvezna predhodna telefonska najava.

-Menjava voska od 1 kg naprej.
AŽ in LR vedno na zalogi.

-Velika izbira čebelarskih pripomočkov.

Več informacij na:

wachs-hoedl.com

Čebelarjem prijazni
premazi za les

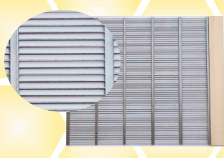
belinka

www.belinka.com

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN
Robert Kocjan s.p.
Gabrje 42, 1356 Dobrova
Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307
GSM: 031 351 964
E-pošta: robineli@siol.net
WWW.RIHAR-KOCJAN.SI
Delovni čas: od pon. do čet.:
9.00 - 12.00 in 15.00 - 17.00,
pet.: 9.00 - 15.00
ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE,
PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU
Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

MATIČNA REŠETKA

SATNIK AŽ, LR, LR2/3

IZOLACIJSKE PENE

PLASTIČNA OBEŠALA

VSE ZA OBNOVO PANJEV

TESTNA MREŽA

KOZICA ZA SATNIKE

IZDELAVA IN PRODAJA VSEH VRST SATNIC.
PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.
MOŽNA JE IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA OD 20 kg DALJE.
OGLEJTE SI IZDELAVO SATNIC NA NAŠI SPLETNI STRANI.

OJAČANA RAZSTOJIŠČA, RAZSTOJIŠČA 11 + 3, JAHAIČI ZA SATNIKE

PITALNIK SI S CEVKO

SATNICE

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
☎ (01) 729 61 30, GSM 051 352 952 e-mail: cebelarna.lukovica@gmail.com

-PANJI
-OPREMA ZA PANJE
-SATNICE
-ZAŠČITNA OPREMA
-OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI
-OPREMA IN PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV
-TOČILA
-CEDILA
-OPREMA ZA SEGREVANJE MEDU
-OPREMA ZA POLNJENJE MEDU
-EMBALAŽA

IZDELUJEMO:
-PRAŠILČKE: 3S, 4S, 5S, 7S
-PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
-PANJE AŽ 3E 9S, 10S, po naročilu 11S
-PANJI AŽ KOZINC 11+3

PARNI TOPILNIKI VOŠČIN, SONČNI TOPILNIKI LESENI IN IZ NERJAVEČEGA MATERIALA ZA 1 ALI 2 SATA, PREŠE ZA VOŠČINE

POGAČE HoneyBeePro Standard in HoneyBeePro Protein

TOČILA ZA MED - različni modeli

OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA AŽ IN LR PANJ VEČJA KOLIČINA CV. PRAHU
PANJI Z NOTRANJNIM SMUKALNIKOM CV. PRAHU

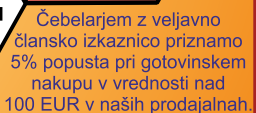
NAROČENO POŠLJEMO TUDI PO POŠTI

VENTILACIJSKI KOMBINEZONI in JOPIČI -zračen -narejen je iz treh slojev tkanine in predstavlja zato popolno zaščito pred piki čebel

NALEPKE ZA MED, CVETNI PRAH, MEDENE PIJAČE IN PRELEPKE od 0,35 EUR/POLA

INHALACIJA IZ PANJA
Z inhalacijskimi seti API-AEROSOL I, API-AEROSOL II in API-AEROSOL Plus lahko izvajate aerosolno apiterapijo iz panja. Izbirate lahko med seti z naravnim vlekem in seti s prisilnim vlekem.

POLNJENJE MEDU V VREČKE
Za vas napolnimo med v priročno pakiranje, v 8 gramske vrečke. Naj bo vaš med, v praktični embalaži, prisoten povsod, tako v gostinskih lokalih, kot v vsakem pohodniškem nahrbtniku.

PROPO STEAM - UPARJALNIK PROPOLISA
Apiterapevtski aparat Propo Steam nam s segrevanjem naravnega propolisa omogoča izvajanje inhalacijske terapije. S priloženim priborom uporabnik sam ali s pomočjo apiterapevta izvaja inhalacije, ki koristijo pri težavah dihalnega sistema. Propo Steam pa je primeren tudi za čiščenje lebdečih delcev, mikrobov in organskih topil iz zraka. Prostor prijetno odišavi z vonjem propolisa.

Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 04 537 85 10, M: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com, www.s-mediko.com

ČEBELARSKI CENTER GORENJSKE
Rožna dolina 50a, 4248 Lesce

- IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA
- PRODAJA AŽ IN LR SATNIC

031/628 499
www.cricg.si
cebelarski.center@gmail.com

Točilo PREMIUM

6 kasetno
fi 800 mm
avtomatično
3.706,10 €
2.594,27 €

Točilo MINIMA

4 satna
fi 600 mm
univerzalni koš
električni pogon
583,00 €
542,19 €

Mešalnik medu

400V z grelcem,
mešalom in
avtomatiko
50 l Lyson CLASSIC
1.692,99 €
1.523,69 €

**Pogače za
čebele**

popust na vse
vrste pogač

**Polnilnica za
med OPTIMA**

1.866,30 €

**Črpalka za
med**

230V / 0,37KW
1.852,20 €

Panj AŽ

10 satni z
mrežo za
kontrolno varoe
148,60 €

**Črpalka za
med**

1,5KW, 230V
2.312,10 €
1.156,05 €

**Za člane ČZS nudimo 5% popust pri nakupu
čebelarске opreme v vrednosti nad 50 €.**

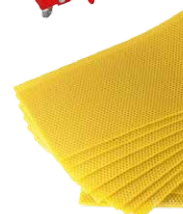
*Vse cene vsebujejo DDV.
Popusti se ne seštevajo.

**Odkup
medu**

Satnice

LR, AŽ, Dadant,
Farar

Drugo čebelarско opremo si lahko ogledate na spletni strani **www.belokranjski-hram.si**

Belokranjski hram d.o.o., Ulica Staneta Rozmana 16, 8340 Črnomelj | M: +386 40 745 750, +386 40 748 588, +386 31 695 485
Belokranjski hram MARIBOR (franšiza) | Gardina d.o.o., Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor, M: (02) 471 51 73

Logar
ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA
Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK-PETEK:
09.00-12.00
13.00-16.00
SOBOTA:
ZAPRTO

**KUHALNIK VOŠČIN / KORITO ZA
RAZKUŽEVANJE NA PLIN**

Art. 3300/3306

HOMOGENIZATOR MEDU 100 kg

Art. 7175

- Za homogenizacijo in kremiranje medu
- Dvojno lopatično mešalo
- Z gretjem (art. 7175) ali brez (art. 7176)
- Izoliran (nizka poraba električne energije)

**HONEYTHERM - SISTEM ZA
TOPLJENJE IN FINO ČIŠČENJE MEDU**

- Z dekrystalizacijo medu v Honeythermu odstranimo kristalizacijska jedra, ki povzročajo kristalizacijo medu.
- S pravilno uporabo se vrednost HMF v medu ne zviša.

- Kapaciteta: 8-16 kg medu/uro

Art. 7155

NOVO!

**POLNILNA NAPRAVA ZA
MED S 50 KG POSODO**

- Polnilna naprava
- Posoda za med 50 kg z nagnjenim dnom
- Naklonsko stojalo

Art. 7290

LOGAR TRADE D.O.O.
POSLOVNA CONA A 41
SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410

info@logar-trade.si

www.logar-trade.si

Naročeno lahko odpošljemo s paketno pošto.